

EIPF

- ◆ SO BANKE ODVEČNO BREME,
KI GA JE TREBA PRODATI,
DOKLER SO ŠE BANKE?

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

- ◆ GRČIJA

Jože Mencinger

- ◆ STATISTIČNA PRILOGA

GOSPODARSKA GIBANJA

EIPF

GOSPODARSKA GIBANJA

479

Ljubljana, junij 2015

UREDNIŠKI ODBOR:

Meta Ahtik, Pravna fakulteta UL, Ljubljana;
Wilfried Altzinger, Wirtschaftsuniversität, Wien, Avstrija;
Jani Bekó, Univerza v Mariboru, Maribor;
Velimir Bole, EIPF, Ljubljana;
Enrico Colombatto, Università di Torino, Italija;
France Križanič, EIPF, Ljubljana;
Jože Mencinger, EIPF, Ljubljana – urednik;
Žan Oplotnik, Univerza v Mariboru, Maribor;
Steve Pejovich, University of Texas, ZDA;
Franjo Štiblar, EIPF, Ljubljana;

GOSPODARSKA GIBANJA objavljajo rezultate raziskovanj EIPF o tekočih gospodarskih dogajanjih. Prva številka je izšla junija 1971, od novembra istega leta pa izhajajo redno vsak mesec (z eno dvojno številko v letu). Do novembra 1974 so objavljala rezultate raziskovanj EIPF za Jugoslavijo in so bila pisana v srbohrvaščini. Od novembra 1974 do oktobra 1991, ko so prenehala izhajati, so rezultate raziskovanj za Jugoslavijo objavljala PRIVREDNA KRETANJA JUGOSLAVIJE, GOSPODARSKA GIBANJA pa so se omejevala na Slovenijo. Publikacijo od 2009 sofinancira Javna agencija za knjigo RS.

Pogoji naročila: Naročilo začenja z dogovorno določenim mesecem, naslednja leta se samodejno podaljšuje, konča pa z decembrom tistega leta, v katerem je bilo pisno odpovedano.

© 2015 EIPF, Ekonomski institut d.o.o., Ljubljana, p.p.1722, Prešernova 21,
Tel: (01) 2521688, 2518776, 2518704; Fax: (01) 4256870;
Elektronska pošta: INFO@EIPF.SI,

Domača stran: WWW.EIPF.SI

ISSN številka: 0351-0360

Zaščita vključuje vsako reproduciranje, kopiranje, mikrofilmanje, ne glede na tehniko, celote in posameznih delov.

Tiskala tiskarna CICERO v 400 izvodih.
Oblikovanje in priprava za tisk: Rogač RMV, d.o.o.

KAZALO

5

SO BANKE ODVEČNO BREME, KI GA JE TREBA PRODATI, DOKLER SO ŠE BANKE? 6

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

1. Trošenje prebivalstva še naprej pod vplivom »grške terapije«	12
2. Visoka rast izvoza in velik blagovni presežek v maju	14
3. Gospodarska klima v juniju nekoliko hladnejša	16
4. Industrijska produkcija manjša	17
5. Močan porast turističnega povpraševanja	18
6. Zniževanje brezposelnosti se še nadaljuje	18
7. Življenjski stroški še naprej navzdol	20
8. Zaostajanje enotnih stroškov dela države za evro območjem se še povečuje	21
9. Opazno preseganje lanskoletnih javnofinančnih prihodkov	23
10. Krediti še naprej, počasi a vztrajno, navzdol	25
11. Plačilna bilanca maja v velikem plusu, donos na državne obveznice niha	26

GRČIJA 28

Jože Mencinger

1. Grško gospodarstvo pred in v krizi	29
2. Dajali ste nam denar, da bi ga zapravili, kar smo naredili, zdaj pa ga hočete nazaj	35
3. Grexit ? Ne, protektorat !	41

STATISTIČNA PRILOGA 45

SO BANKE ODVEČNO BREME, KI GA JE TREBA PRODATI, DOKLER SO ŠE BANKE?

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

6

Rast v zadnjih osemnajstih mesecih poganja predvsem izvozno povpraševanje, zato je gospodarska uspešnost zelo občutljiva na dogajanja v tujini. K domači utrditvi rasti lahko največ prispeva trošenje prebivalstva za trajne dobrine, ki ga je leta 2012 močno prizadela »grška terapija«, opaznega popravljanja še ni bilo. Ker dohodki prebivalstva v dinamiki zaostajajo za ustreznimi državami EU in ker banke ne želijo povečati kreditiranja prebivalstva, piškavo okrevanje ne čudi. Ostaja pod povprečjem leta 2010, ko mu je prvi udarec zadal bančni regulator, ki je stisnil kredite za stanovanja, drugi pa »grška terapija«. Od začetka 2014 se trošenje za trajne dobrine prebivalstva sicer popravlja, a zelo počasi. Tudi sicer trošenje prebivalstva za trajne dobrine zelo nazorno kaže učinke ključnih značilnosti po-krizne usmeritve obeh nosilcev ekonomske politike, vlade in centralne banke.

Maja je pospešeno rasel izvoz blaga in hkrati padal uvoz, tako da je bil dosežen presežek v menjavi tako s članicami EU kot z nečlanicami. Slovensko trgovino so gospodarske sankcije proti Rusiji prizadele nadpovprečno, v blagovni menjavi s Kitajsko pa pokritje uvoza Slovenije kar trikrat zaostaja tudi za le polovičnim pokritjem uvoza EU s Kitajske.

Gospodarska klima se je nekoliko ohladila; zaupanje v predelovalnih dejavnostih je v juniju enako kot maja ali junija lani, pričakovanja so oslabela, poslovna klima v storitvenih dejavnostih se je ohladila, a je višja kot lani in nad dolgoročnim povprečjem. Zaupanje v gradbeništvu se je popravilo, popravila so se tudi pričakovanja, razen naročil. Poslovna klima v celotni EU28 se je junija v primerjavi z junijem lani popravila, krepko so se zvišala naročila v gradbeništvu, znižala pa so se pričakovanja v trgovini na drobno pa tudi v predelovalnih dejavnostih.

Industrijska produkcija se je aprila v medletni primerjavi poslabšala, tudi impulzni trend kaže navzdol.

Industrijska produkcija v EU28 in evro območju je rahlo zrasla, tudi glede na april lani je bila višja, a le za odstotek. Medletna povečanja ali zmanjšanja po državah so bila skromna, premiki z države na državo se nadaljujejo iz meseca v mesec.

Vrednost gradbenih del aprila je bila enaka kot marca a precej nižja kot pred letom, vendar impulzni trend opravljenih delovnih ur laže na izboljšanje. Skupno število turističnih

prenočitev se je precej povečalo, tokrat bolj po zaslugi domačih kot tujih gostov. Ekspanzija v zračnem prometu in na Brniku se nadaljuje, v cestnem mestnem prevozu pa se je rast spremenila v zmanjševanje. V luki Koper je bil blagovni promet v aprilu kar za 85% večji kot aprila lani.

Stanje na trgu dela se je spet nekoliko popravilo. Junija se je število iskalcev dela spet zmanjšalo, tudi v primerjavi z junijem 2014 je bilo brezposelnih manj. V maju se je na zavodih za zaposlovanje na novo prijavilo precej manj iskalcev kot aprila ali maja lani; še naprej je največ takšnih, ki jim je potekla zaposlitev za določen čas. Med tistimi, ki zapuščajo zavode, pa jih največ dobi novo zaposlitev za določen čas. Stopnja brezposelnosti na območju evra se ni spremenila, medtem ko se je precej nižja stopnja v celotni EU28 še znižala. Še naprej gre najbolje Nemčiji, najslabše pa Grčiji.

7

Cene na drobno so se junija znižale predvsem zaradi sezonskih pocenitev hrane in brezalkoholnih pijač. Storitve so se podražile, največ so prispevale podražitve rekreacije in kulture. Harmoniziran indeks cen se je v Sloveniji in v evro območju zmanjšal, a je bil v Sloveniji nižji kot junija lani, v evro območju pa višji. Cene nepremičnin so se v prvem četrtletju že drugič zapored povečale, a ostajajo globoko pod ravnjo pred krizo.

Proizvajalčeve cene so se maja znižale, medletna rast se je ponovno obrnila navzdol. Najbolj šibka je bila tekoča dinamika cen proizvajalcev netrajnih proizvodov za široko porabo. Proizvajalčeve cene za domači trg so bile maja malo živahnejše od cen proizvajalcev za izvoz, bolj dolgoročno pa dinamika cen produktov za izvoz ostaja krepkejša od dinamike cen produktov za domači trg. Cenovna pričakovanja so podobna tekoči dejanski rasti. Pričakovane cene na drobno blaga še naprej padajo, medtem ko pričakovanja za cene storitev ostajajo nestabilna. Svetovne cene surovin so v mesecu dni, do zadnjega tedna junija, porasle, najbolj cene surovin hrane, najmanj pa cene kovin, ki so se v mesecu dni znižale. Tudi v letu dni so bile najkrepkejše cene surovin hrane, najšibkejše pa cene nafte.

Medletna rast plač je do aprila padla, a zaradi enkratnih dogodkov v lanskem letu, kar potrjuje rast impulznega trenda. Rast plač je šibka. Skoraj polovica dejavnosti je v letošnjem aprilu imela nižje povprečne plače kot v lanskem. Odstopajo dejavnosti s krepkejšim povpraševanjem, predvsem oskrba z elektriko in predelovalna dejavnost, v javnofinančnem segmentu so se povprečne plače povečale v zdravstvu in administraciji, medtem ko so se v izobraževanju zmanjšale.

Relativni enotni stroški dela tako za gospodarstvo kot za državo še naprej zaostajajo za relativnimi enotnimi stroški dela v evro območju. Enotni stroški dela države nominalno še naprej praktično stojijo v breznu, kamor so jih potisnile poteze »grške terapije« iz 2012 leta, zato je prišlo tudi do drastičnega kolapsa trošenja prebivalstva. V evro območju so celotno po-krizno razdobje enotni stroški države enakomerno naraščali.

Rast gospodarstva navzgor potiska javnofinančne prihodke. V prvem polletju letos so ostali višji kot lani, ki so bili visoki zaradi enkratnih prihodkov od koncesij. Močno so se povečali tako posredni kot neposredni davki in ostali prihodki, vendar posredni davki ostajajo glavni generator rasti prihodkov. Dinamiko posrednih davkov diktira davek na dodano vrednost, ki je junija zaostal za majem, a je medletno presegel ustrezne prihodke v lanskem letu. Trošarine še naprej močno nihajo, junija so se glede na maj več kot podvojile, kumulativno preseganje lanskoletnih prihodkov pa je precej manjše. Tudi neposredni davki in ostali prihodki rastejo, njihova dinamika pa je počasnejša. Kumulativno so neposredni davki in prispevki presegli lanske za prek 180 milijonov evrov. Kaže, da so ugodna gibanja fiskalnih prihodkov spodbudila vlado k zmanjševanju davčne obremenitve, kar je nepotrebno, začeto v nepravem času, na napačnem koncu in politično kratkovidno.

Skupni krediti so se maja spet zmanjšali, saj je bil padec kreditov podjetjem precej večji od njihovega povečanja. Čeprav gospodarstvo raste enkrat hitreje od evrskega, se razlika v dinamiki kreditov med Slovenijo in evrskim območjem povečuje. Da so spremembe morda na vidiku, kažejo le krediti prebivalstvu, ki so po večletnem padanju, maja prvokrat medletno porastli. Skupni depoziti še naprej rastejo, depoziti podjetij hitreje od depozitov prebivalstva.

Ob takšni dinamiki kreditnega »čiščenja« je morda celo smiselno, da je država pohitela s prodajo NKBM, saj se je ta banka najbolj temeljito držala regulatorskih usmeritev in vseskozi sistematično in hitro krčila kredite.

Euribor, ki je aprilu postal negativen, se do junija se ni spreminjal. Depozitne obrestne mere se maja niso spreminjale, posojilne obrestne mere so se zmanjšale, malo za prebivalstvo in več za gospodarstvo. Obrestne mere za stanovanja so ostale nespremenjene, potrošniške so se zmanjšale, pri podjetjih so bila zmanjšanja večja.

Majski presežek tekočega računa plačilne bilance je rezultat presežkov v blagovni in storitveni bilanci ter primanjkljajev v bilancah primarnih in sekundarnih dohodkov. Kumulativni letošnji presežek se povečuje, a zaostaja za lanskim; tudi gre za rezultat presežkov v blagovni in storitveni bilanci in primanjkljajev v bilancah primarnih in sekundarnih dohodkov. Odliv dobičkov tujih podjetij tudi v Sloveniji postaja pomembna determinanta plačilne bilance. Obveznosti do tujine so se povečale zaradi dodatne zadolžitve, priliv tujega kapitala povečujejo prodaje podjetij, naložbe v vrednostne papirje pa so nadomestile kredite iz tujine, ki smo jih najemali lani.

Bruto zunanji dolg se je aprila zmanjšal za milijardo, neto zunanji dolg pa za dobro petino milijarde. Donos na slovenske desetletne obveznice niha na ravni 2 odstotkov, podobno kot na italijanske in španske, očitno precej neodvisno od naših prodaj ali ne-prodaj premoženja.

ARE BANKS NEEDLESS BURDEN WHICH SHOULD BE SOLD BEFORE THE BANKS CEASE TO BE BANKS ?

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

9

Growth in the last eighteen months was driven mainly by export demand; economic performance is therefore highly sensitive to developments abroad. The domestic consolidation of growth can be achieved by households spending on durable goods, which was in 2012 severely affected by the “Greek therapy” which has not yet been noticeably corrected. Poor recovery is no surprise; the dynamics of household incomes lags behind relevant EU countries, and banks do not want to increase retail lending. Spending remains below average in 2010, when he it was first hit by the bank regulator, which squeezed credit for housing, and then by “Greek therapy”. Since the beginning of 2014, spending on durable goods has recovered but very slowly. Also household spending on durable goods very clearly shows the effects of the key features of the post-crisis policies of both economic policy makers: government and central bank.

In May, merchandise exports accelerated and imports fell, which created a surplus in trade with EU member states and non-members. Slovenian trade has un-proportionally suffered by economic sanctions against Russia while in trade with China, Slovenia in coverage of imports lags three times more than EU.

In June, the business climate cooled somewhat; confidence in the manufacturing sector was the same as in May or in June last year, expectations weakened, climate in the service sector cooled down, but was higher than last year and above the long-term average. Confidence in the construction sector, except orders, recovered. Economic sentiment across the EU28 in June compared with June last year, resumed, orders in the construction sector increased substantially, the expectations in the retail sector and in manufacturing worsened.

Industrial production in April worsened in the year to year comparison, the impulse trend turned downwards. Industrial production in the EU28 and the euro area rose slightly in April, compared to April last year was also higher, but only one percent. The annual increases or decreases of the countries have been modest, large shifts continue from month to month.

The value of construction works in April was unaltered compared to March and considerably lower than a year ago, the impulse trend of hours worked was improving. Total number of

tourist overnight stays increased considerably, this time thanks more to domestic than to foreign guests. The expansion of air transport and on the Ljubljana airport resumed, in urban transport growth turned downwards. In the port of Koper, transport in April was as much as 85% higher than in April last year.

10

The labor market situation has improved somewhat. In June, the number of job seekers decreased again, also in comparison with June 2014. In May, the number of newly registered job seekers was much lower than in April or May of last year; most came to the employment agencies because of the termination of temporary employment. Among those leaving agencies, most found new jobs for a specified time. The unemployment rate in the euro area has not changed, while the much lower rate of total EU28 declined. Germany continues to be the best, Greece the worst.

Retail prices in June declined mainly due to seasonal price cuts of food and non-alcoholic beverages. Service prices went up, most increases can be contributed to recreation and cultural activity. The harmonized index of consumer prices in Slovenia and in the euro area declined, in Slovenia it was lower than in June last year, in the euro zone it was higher. Real estate prices in the first quarter marked the second consecutive increase, but remained far below the level before the crisis.

Producer prices in May decreased on the year to year basis, growth turned down again. The weakest was the current dynamics of producer prices for non-durable consumer goods. Producer prices for the domestic market were a little livelier than producer prices for exports, but longer-term dynamics of prices of products for export remains stronger than the dynamics of prices of products for the domestic market. Price expectations are similar to the current actual price growth. Expected retail prices of goods continued to decline, while expectations for the prices of services remain unstable. World commodity prices in a month, until the last week of June, rose, the most commodity prices of food, the least metals prices. Commodity prices of food were the strongest, oil prices the weakest.

Annual wage growth has fallen, but due to the events of last year; the impulse trend confirms very weak growth. In April, almost half of the activities had lower average wages. The opposite is true in the activities with stronger demand, particularly electricity generation and manufacturing, while in the public segment, average wages increased in health care and administration and decreased in education.

Relative unit labor costs both for the economy and for the government continue to lag behind the relative unit labor costs in the euro area. A unit labor costs for the government continue to face practical stand in the abyss, where they were pushed by "Greek Therapy" in 2012, which resulted in a drastic collapse of consumption. In the euro area, the whole post-crisis unit costs for the government steadily increased.

The growth of the economy pushed up government revenues. In the first half of the year they remained higher than last year. There has been a strong increase of both, indirect as well as direct taxes and other revenues, but indirect taxes remain the main generator of growth. The dynamics of indirect taxes is dictated by the value added tax, which in June was down compared to May, but a year on year amount exceeded the corresponding amount last year. Excise duties continue to fluctuate strongly. In June, compared to May, they more than doubled, surpassing last year's cumulative revenue is much lower. Also, direct taxes and other revenues are growing, their pace is slower. Cumulatively, direct taxes and contributions exceeded last year's by over 180 million euro. It seems that favorable trends in fiscal revenues prompted the government to reduce the tax burden, which is unnecessary, put in the wrong time, at the wrong end, and politically short-sighted.

11

Total loans in May again reduced because the drop in corporate loans was much larger than the increase in household loans. Although the economy is growing faster than in the euro area, the difference in the dynamics of loans between Slovenia and the euro area increases. That changes may be on the horizon, is indicated only by household loans, which after several years of falling, in May for the first time increased considerably. Total deposits continued to grow, deposits of enterprises faster than deposits of households.

With such dynamics of the credit "cleaning" it may even made sense to hurry by the sale of NKBM, because the bank is the most thorough holder of regulatory policies and always systematically and rapidly shrinks credits. If the government waited until the end of 2016, the question is whether there would be anything left for the buyer to buy.

Euribor, which is April became negative has not changed. Deposit interest rates in May did not change, while lending rates decreased slightly for the households and more for the companies. Interest rates for housing remained unaltered, and decreased for consumer credits, the reductions for companies were higher.

The surplus in the current account deficit in May is the result of surpluses in goods and services balance and the deficit in the balance of primary and secondary income. Cumulative surplus is increasing, but lags behind last year; also here surplus is the result of surpluses in goods and services balance and deficits in the balances of primary and secondary income. The outflow of profits by foreign companies in Slovenia is becoming an important determinant of the balance of payments. Liabilities increased due to additional borrowings, capital inflows increased due to the sales of businesses, investments in securities replace loans from abroad.

Gross external debt in April fell by one billion, net external debt by a fifth of a billion. The yield on Slovenian ten-year bonds fluctuates at the level of 2 per cent, similar to the Italian and Spanish bonds, and apparently quite independently of our sale or non-sale of assets.

AGREGATNO POVPRŠEVANJE IN PRIČAKOVANJA

1. Trošenje prebivalstva še naprej pod vplivom »grške terapije«

Skupno domače trošenje se je aprila zmanjšalo za 1.5%. Opazno se je znižala tudi medletna stopnja rasti. Eno in drugo je verjetno posledica predvsem enkratnih dogodkov (timinga praznikov), saj je trendna rast ostala nespremenjena (preko 4% na letni ravni).

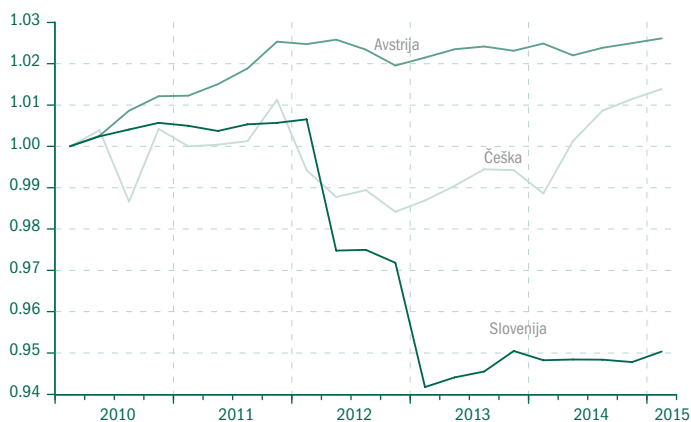
12

Aprila se je zmanjšalo predvsem trošenje države za blago in storitve. Padlo je za 10%. V negativne številke je zašla tudi bolj dolgoročna dinamika trošenja države za blago in storitve. Investicije so se tudi zmanjšale (za 3.8%), verjetno predvsem zaradi timinga praznikov, saj sta se oba indikatorja bolj dolgoročne dinamike investicij močno povečala, trendna rast je celo presegla 10% letno. Trošenje prebivalstva je aprila stagniralo, trendna rast se je znižala, vendar je še vedno dosegla 5% letno.

Zelo veliko povečanje izvoza v marcu (za 15.6%) je nevtraliziral april, saj se je izvozno povpraševanje aprila opazno zmanjšalo, skupen izvoz Slovenije je padel kar za 9.5%, v negativne številke je zašla tudi bolj dolgoročna dinamika. Padec izvoza blaga ni spremljal tudi izvoz storitev, saj je slednji ostal tako tekoče kot bolj po dolgoročno dinamiki še naprej zelo živahen (stopnji rasti opazno presegata 10%). Nekaj manj kot skupni izvoz, je padel izvoz izven evro območja (za 6%).

Opazno hitrejšo rast v zadnjih osemnajstih mesecih poganja predvsem izvozno povpraševanja. Zato je sedanja gospodarska uspešnost zelo občutljiva na dogajanja v tujini, še zlasti na morebitno večje ohlajanje svetovnega gospodarstva zaradi dogodkov na Kitajskem in/ali v Grčiji. K domači utrditvi rasti lahko največ prispeva bolj dolgoročno trošenje prebivalstva (trošenje prebivalstva za trajne dobrine), saj od države ni dosti pričakovati; ukvarja se z bruseljskimi zavezami.

Trošenje prebivalstva

Vir: Eurostat; lastni izračuni

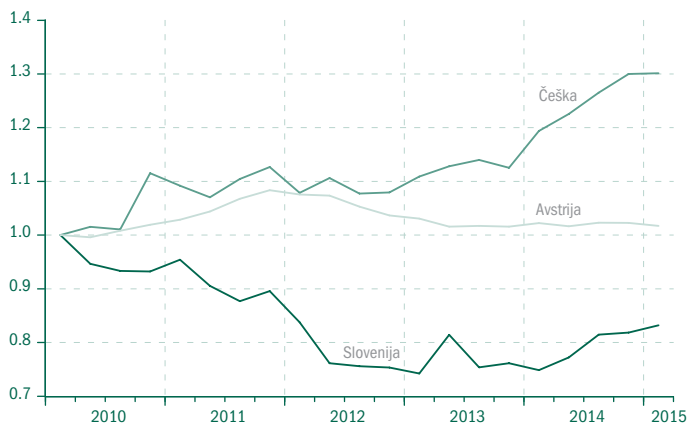
Opomba: Realno trošenje prebivalstva normalizirano na 2010/I=1.

Trošenje prebivalstva je v Sloveniji relativno močno oslabilo glede na druge države EU po ekonomsko-političnem izletu v »grško terapijo« leta 2012, ko je v manj kot letu dni padlo na za 6% nižjo raven kot v prvih po kriznih letih. Tam je trošenje tudi ostalo, saj opaznega popraviljanja po začetku 2014 ni bilo. Glede na to, da dohodki prebivalstva v dinamiki opazno zaostajajo za ustreznimi državami EU in da, istočasno, banke ne želijo povečati kreditiranja prebivalstva (čeprav je njegova solventnost daleč višja od povprečja evro območja) takšno piškavo okrevanje ne čudi. Še manj seveda preseneča dejstvo, da se tudi trošenje prebivalstva za trajne dobrine komaj opazno krepi. Ostaja še globoko pod ravniyo, ki jo je imelo na začetku 2010, ko mu je prvi udarec zadala poteza bančnega regulatorja, ki je drastično stisnila kredite za stanovanja, kar je povzročilo padec trošenja za trajne dobrine za 10%, k temu so nato poteze »grške terapije« v 2012 (ZUJF) prispevale še dodatno krčenje za 15%. Od začetka 2014 se trošenje za trajne dobrine prebivalstva sicer popravlja, vendar zelo počasi, še zlasti od tretjega četrtletja 2014 dalje, tako da je doslej nadomestilo le približno eno petino omenjenega skupnega padca, ki ga je povzročila ekonomska politika po 2010. Še manj seveda preseneča dejstvo, da se tudi trošenje prebivalstva za trajne dobrine komaj opazno krepi, ostaja torej še globoko pod ravniyo, ki jo je imelo na začetku 2010.

Tudi sicer trošenje prebivalstva za trajne dobrine zelo nazorno kaže učinke ključnih značilnosti po-krizne usmeritve obeh nosilcev ekonomske politike, vlade in centralne banke. Po začetku 2009 so krediti za stanovanja krepko naraščali, saj so z njimi banke zamenjevale slabe terjatve (terjatve do gradbenih podjetij) z bistveno boljšimi terjatvami (do prebivalstva). Prav zaradi tega so se tudi cene na nepremičninskem trgu začele hitro popravljati, kot kaže slika v točki 7. Takšno avtonomno zdravljenje portfelja bank

in agregatnega trošenja je trajalo do sredine 2010, ko je trošenje prebivalstva za trajne dobrine zaustavil nenaden (kapitalski) poseg bančnega regulatorja, ki je v želji, da bi »prehitel« implementacijo BASEL III, drastično stisnil kredite za stanovanja (čeprav je bilo, kot rečeno, prebivalstvo v Sloveniji med daleč najbolj solventnimi v evro območju), kar je povzročilo realni padec trošenja za trajne dobrine za 10% in, seveda, prenehanje izboljševanja portfelja bank. Na drugem koraku je nato vlada, z implementacijo »grške terapije« v 2012 (ZUJF) še dodatno skrčila trošenje prebivalstva za trajne dobrine za skoraj 15%. Od začetka 2014 se trošenje za trajne dobrine prebivalstva sicer popravlja, vendar zelo(!) počasi, še zlasti od tretjega četrtletja 2014 dalje, tako da je doslej nadomestilo le približno eno šestino omenjenega skupnega padca, ki ga je povzročila ekonomska politika po začetku krize.

Trošenje prebivalstva za trajne dobrine

Vir: Eurostat; lastni izračuni

Opomba: Realno trošenje prebivalstva za trajne dobrine normalizirano na 2010/I=1.

Rast slovenskega gospodarstva bo torej, tako kot doslej, še nekaj časa v največji meri odvisna samo od dogajanja na izvoznih trgih.

2. Visoka rast izvoza in velik blagovni presežek v maju

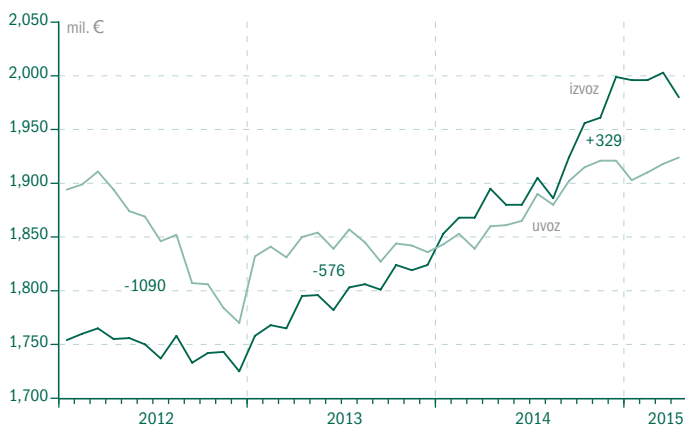
Maja je pospešeno porasel izvoz blaga, hkrati pa je padel uvoz, tako da je bil presežek dosežen v menjavi tako s članicami EU kot nečlanicami. Izrazit padec v menjavi z nečlanicami je lahko delno odraz trgovinskega embarga EU z Rusijo. Pozitivna sprememba v pogojih menjave je po aprilskih podatkih za Slovenijo večja kot za EU28, vendar presega EU28 v rasti izvoza podpovprečno, v rasti uvoza nadpovprečno. V blagovni menjavi s

Kitajsko sta v 2013-2014 le dve članici EU28 dosegli presežek (Nemčija in manj Finska). Očitno usmerjenost na novi trg priložnosti zaostaja, saj je Slovenija z izvozom dosegla trikrat manjše pokritje uvoza iz Kitajske glede na povprečje EU28, kjer je pokritje tudi le polovično.

V maju 2015 je bil skupni izvoz 1964 milijonov € (7.4% več kot leto prej), skupni uvoz 1857 milijonov € (3.0% manj kot leto prej), kar pomeni presežek 107 milijonov € oziroma 105.7% pokritje uvoza z izvozom. Odprema blaga v članice EU je znašala 1506 milijonov € (6.1% več kot pred letom), prejem blaga iz članic EU 1504 milijonov € (3.7% več kot), kar pomeni presežek 2 milijona € oziroma 100.1% pokritje uvoza z izvozom. V menjavi z nečlanicami EU je znašal izvoz 458 milijonov € (11.9% več kot maja lani), uvoz 353 milijonov € (24.1% manj kot leto prej), kar da presežek 105 milijonov € oziroma 129.7% pokritje uvoza z izvozom.

15

Trgovinska menjava
(desezonirani podatki)

Vir: SURS

V letošnjih prvih petih mesecih skupaj je znašal skupni izvoz 9759 milijonov € (4.5% več kot v enakem obdobju lani), skupni uvoz 9543 milijonov € (3.0% več), kar pomeni presežek 216 milijonov € oziroma 102.0% pokritje uvoza z izvozom. V menjavi s članicami EU je bila petmesečna odprema blaga 7594 milijonov € (6.5% več kot leto prej), prejem blaga 7647 milijonov € (5.7% več kot v enakem obdobju lani), kar pomeni primanjkljaj 53 milijonov € oziroma 99.3% pokritje prejema z odpremo blaga. Izvoz v nečlanice EU je znašal prvih pet mesecev letos 2166 milijonov € (1.8% manj kot lani), uvoz 1897 milijonov € (6.4% manj kot lani), kar da presežek 269 milijonov € ali 114.2% pokritje uvoza z izvozom.

Za dinamiko blagovne menjave so podatki do vključno aprila 2015, ko je bila mesečna dinamika izvoza negativna (-1.5%), uvoza pa pozitivna (0.29%). V marcu so bili slovenski pogoji menjave medletno 3% ugodnejši, za celotno EU pa je bilo izboljšanje 2.2%.

V okviru EU28 je po medletni rasti izvoza v prvih štirih mesecih letos s 5% Slovenija med trinajstim in petnajstim mestom med EU28, pri rasti skupnega uvoza pa med osmim in devetim. Po rasti izvoza v nečlanice je Slovenija šele devetnajsta, kar spet kaže, da je verjetno embargo trgovanja z Rusijo Slovenijo nadpovprečno prizadel.

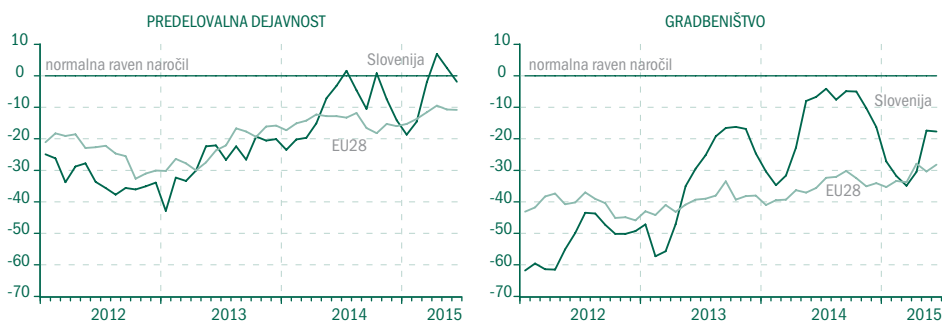
16

Podatki o trgovanju članic EU s Kitajsko v 2013 in 2014 kažejo podpovprečni delež in nadpovprečni primanjkljaj Slovenije. Delež Slovenije v okviru EU28 v izvozu na Kitajsko je bil 0.11% v 2013, 0.13% v 2014, v uvozu pa 0.36% oziroma 0.37%. Za primerjavo, delež Slovenije v BDP EU28 je okrog 0.22%. Medtem ko je dosegla EU28 v 2013 52.9% in v 2014 54.3% pokritost izvoza z uvozom, sta ustrezna deleža Slovenije le 16.6% oziroma 19.0%.

3. Gospodarska klima v juniju nekoliko hladnejša

Gospodarska klima se je v juniju nekoliko ohladila. Po anketi Statističnega urada Republike Slovenije (SURS) o gospodarski klimi je njen kazalnik v juniju glede na mesec prej za desetinko odstotne točke nižji, od junija 2014 je višji za 5,4 odstotne točke, hkrati pa je njegova vrednost za 9,1 odstotne točke višja od dolgoletnega povprečja.

Naročila

Vir. Eurostat

Podatki kažejo, da je bila vrednost kazalnika zaupanja v predelovalnih dejavnostih v juniju enaka kot predhodni mesec in kot junija 2014, glede na dolgoletno povprečje pa višja za osem odstotnih točk. Vrednosti kazalnikov pričakovanj za naslednje tri mesece so se v

primerjavi s predhodnim mesecem večinoma znižale, le vrednost kazalnika pričakovan izvoz je ostala nespremenjena.

V storitvenih dejavnostih se je klima ohladila, saj je bila vrednost kazalnika zaupanja v teh sektorjih v juniju glede na predhodni mesec nižja za odstotno točko in hkrati za 8 odstotnih točk višja od dolgoletnega povprečja, v primerjavi z junijem lani pa je bila njegova vrednost prav tako višja za 8 odstotnih točk.

Zaupanje v gradbeništvu se je popravilo, vrednost kazalnika zaupanja v tem sektorju je bila v juniju za odstotno točko višja kot maja in za šest odstotnih točk nižja kot junija 2014, hkrati pa je bila za šest odstotnih točk višja od dolgoletnega povprečja. Med kazalniki pričakovanj za naslednje tri mesece se je junija v primerjavi s predhodnim mesecem zvišala vrednost kazalnika pričakovano zaposlovanje, vrednost kazalnika pričakovana naročila pa se je znižala.

Vrednost kazalnika zaupanja v trgovini na drobno v juniju je bila glede na predhodni mesec nižja za 13 odstotnih točk, glede na junij 2014 pa je bil kazalnik višji za dve odstotni točki. Vrednosti kazalnikov stanj in pričakovanj za naslednje tri mesece so se junija v primerjavi s predhodnim mesecem večinoma zvišale.

Gospodarska klima v celotni EU28 se je junija v primerjavi z enakim obdobjem v letu 2014 popravila. V gradbeništvu so se po podatkih Eurostata v juniju 2015 naročila glede na mesec poprej zvišala za 2,2 odstotne točke, glede na junij lani pa so višja za sedem odstotnih točk. Glede na maj so se v juniju za slabih 8 odstotnih točk znižala pričakovanja v trgovini na drobno, pričakovanja v predelovalnih dejavnostih pa so se v enakem obdobju znižala za 0,1 odstotne točke.

GOSPODARSKA AKTIVNOST IN ZAPOSLENOST

4. Industrijska produkcija manjša

Industrijska produkcija se je v medletni primerjavi poslabšala. Po originalnih (nedesezoniranih) podatkih SURS-a je bila industrijska produkcija v aprilu 2015 za 0,2% nižja kot v enakem mesecu leta 2014. Impulzni trend kaže, da se je v aprilu industrijska produkcija zniževala po stopnji -0,35%.

Dejavnost rudarstva se je po originalnih (nedesezoniranih) podatkih SURS-a v letošnjem aprilu v primerjavi z aprilom 2014 zmanjšala za dobrih 37%. Vendar impulzni trend kaže, da se je v aprilu dejavnost rudarstva zviševala po stopnji 4,41%.

Produkcija predelovalnih dejavnosti se je po originalnih (nedesezoniranih) podatkih SURS-a v aprilu v primerjavi z aprilom 2014 zvišala za 1,4%, medtem ko impulzni trend kaže navzdol, v aprilu se je dejavnost predelovalne industrije krčila po stopnji 0,49% mesečno.

Desezonirani podatki Eurostata kažejo, da je v aprilu glede na marec industrijska produkcija v EU28 zrasla za 0,1%, na območju evra (EA19) pa prav tako za 0,1%. Glede na april lani pa je v letošnjem aprilu industrijska produkcija v EU28 zrasla za 1,2%, na območju evra pa za 0,8%. Med državami članicami, za katere so dostopni podatki, je industrijska produkcija v aprilu glede na mesec poprej najbolj porasla v Litvi (3,4%) in na Švedskem (2,2%), najbolj upadla pa na Hrvaškem (-4.1%) in na Malti (-3,8%).

18

5. Močan porast turističnega povpraševanja

Vrednost gradbenih del aprila je bila enaka vrednosti gradbenih del, opravljenih v marcu, v primerjavi z aprilom 2014 se je zmanjšala za 7,5%, aprilski impulzni trend opravljenih gradbenih ur pa kaže rast v višini 0.29% mesečno.

Skupno število turističnih prenočitev se je precej povečalo. Aprila letos jih je bilo za 6,1% več kot v enakem mesecu leta 2014, impulzni trend pa kaže, da se je skupno število prenočitev v četrtem mesecu letos zviševalo po mesečni stopnji 1%. Pri tem je prišlo do porasta domačega turističnega povpraševanja, saj je v aprilu število turističnih prenočitev domačih gostov poraslo za dobro desetino glede na april 2014. Impulzni trend prenočitev domačih gostov v letošnjem aprilu kaže rast po stopnji 1,28% mesečno. V aprilu se je število prenočitev tujih gostov povečalo za 3,7% glede na enak mesec v letu 2014, impulzni trend prenočitev tujih gostov v aprilu kaže rast po stopnji 0,79%.

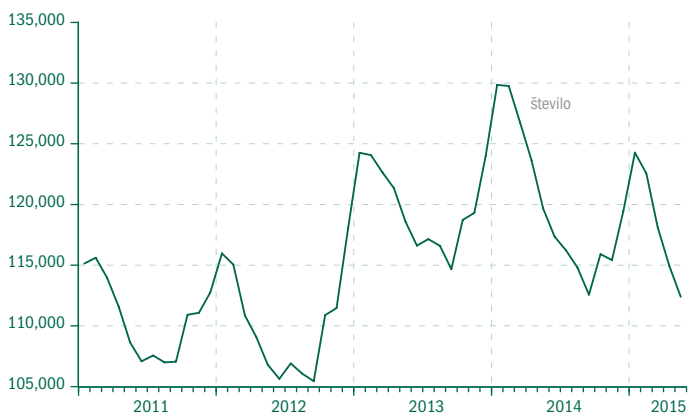
Podatki SURS-a o transportu za april 2015 kažejo, da je bilo v zračnem prevozu prepeljanih za 16% več potnikov kot aprila lani, število opravljenih potniških kilometrov pa je bilo večje za 17%. V cestnem mestnem prevozu je bilo aprila prepeljanih za 7% manj potnikov kot v istem mesecu 2014. Potniški promet na brniškem letališču se je v aprilu glede na april lani povečal za 13 odstotkov. V luki Koper je bil blagovni promet v aprilu za 85% večji kot aprila lani.

6. Zniževanje brezposelnosti se še nadaljuje

Na trgu dela se je stanje spet nekoliko popravilo. Število aktivnih prebivalcev se je po podatkih SURS-a v mesecu aprilu 2015 zmanjšalo na 917886 oziroma za 2679 oseb glede na mesec prej, glede na april 2014 pa za dobrih dva tisoč oseb oziroma 0,3 odstotka. V aprilu je bilo v Sloveniji 802963 delovno aktivnih prebivalcev. Glede na marec se je število delovno aktivnih povečalo za 497 oseb, glede na april 2014 pa se je to število povečalo

za 0,8%. Med zaposlenimi osebami jih je bilo v aprilu slabih 93% zaposlenih pri pravnih osebah, njihovo število pa se je od maja lani povečalo za dober odstotek. Število zaposlenih pri fizičnih osebah se je glede na april 2014 povečalo za 3,1%. Med samozaposlenimi pa je bilo 66% samostojnih podjetnikov posameznikov, katerih število se je v aprilu povečalo za 309, od aprila 2014 pa za 4,6%.

Iskalci dela

Vir: ZRSZ

Po zadnjih podatkih ZRSZ je bilo v Sloveniji konec junija registriranih 110245 iskalcev dela, kar je za 2140 oseb oziroma 2% manj kot ob koncu maja, v primerjavi z junijem 2014 pa je bilo brezposelnih oseb za 6,1% manj. V letošnjem maju se je na Zavodu za zaposlovanje na novo prijavilo 5966 brezposelnih oseb, kar je slabih 9% manj kot v aprilu in za 2,5% manj kot maja 2014. Med novo prijavljenimi je bilo 723 iskalcev prve zaposlitve, 1094 trajno presežnih delavcev in stečajnikov ter 3236 brezposelnih zaradi izteka zaposlitev za določen čas. Odliv iz brezposelnosti je maja letos znašal 8504 brezposelnih oseb, med katerimi se jih je zaposlilo oziroma samozaposlilo 5950, kar je slabih 19% manj kot aprila, v primerjavi z majem 2014 pa je bilo zaposlitev manj za dobrih 21%.

Po podatkih Eurostata je bila maja 2015 stopnja brezposelnosti na območju evra (EA19) 11,1%, kar je enako kot mesec prej ter pol odstotne točke manj kot maja lani. V celotni evropski osemindvajseterici (EU28) je bila stopnja brezposelnosti v maju 9,6% in se je glede na enak mesec v 2014 zmanjšala za 0,7 odstotne točke. Po Eurostatovih ocenah je bilo maja v EU28 23,3 milijona brezposelnih oseb, od teh 17,7 milijona na območju evra. Med posameznimi članicami EU so v maju najnižjo stopnjo brezposelnosti imeli v Nemčiji (4,7%), najvišjo pa v Španiji (22,5%) in v Grčiji, za katero marčevski podatek znaša 25,6%.

CENE, PLAČE IN STROŠKI DELA

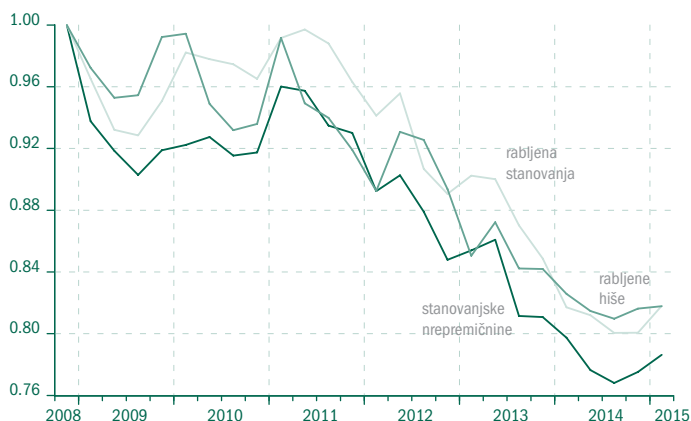
7. Življenjski stroški še naprej navzdol

Cene so se junija znižale za 0.1%. Bolj dolgoročno zmanjševanje cen se je tako povečalo na -0.7%. Junija so se znižale predvsem cene blaga (za 0.3%). Čeprav trendno zniževanje cen še naprej diktirajo padajoče cene energije na svetovnih trgih, je bil junijski padec predvsem posledica sezonskega znižanja cen hrane in brezalkoholnih pijač. Cene storitev so porasle (za 0.5%), največ so k rasti cen storitev prispevale cene rekreacije in kulture (predvsem sezonske cene počitnic v paketu), prispevale so 0.2 točke.

20

V EU primerljivo rast cen kaže harmonizirani indeks. Ta se je v Sloveniji junija zmanjšal za 0.1% in je bil za 0.9% nižji kot v istem mesecu lanskega leta. V evro območju se je harmoniziran indeks cen prav tako zmanjšal, vendar je bil junija še vedno pozitiven (0.2%).

Cene nepremičnin

Vir: SURS; lastni izračuni
Opomba: Cene so normirane na 2008/IV=1

Podatki za cene nepremičnin so že dostopni za prvo letošnje četrtletje. Cene so se že drugo četrtletje zapored povečale, vendar so še vedno globoko (23%) pod ravnijo obdobja pred krizo. Obrat v cenah je bil tako pri rabljenih in novih nepremičninah, pri stanovanjih in hišah. Malo odstopajo le cene novih nepremičnin, pri katerih je zaostanek cen za pred krizno ravnijo večji (3%).

Proizvajalčeve cene so dostopne do maja, ko so se zmanjšale za 0.1%. Medletna rast se je tako ponovno obrnila navzdol, saj je padla z 0.9% v aprilu, na 0.6% v maju. Najbolj šibka tekoča dinamika cen proizvajalcev je bila pri netrajnih proizvodih za široko porabo, saj so se pocenili za 0.8%, medtem ko je bolj dolgoročno še vedno najbolj peša rast proizvajalčevih

cen energije (maja so bile ustrezne cene za 4.4% nižje od cen maja lani). Proizvajalčeve cene za domači trg so bile maja malo bolj živahne od cen proizvajalcev za izvoz, saj so se povečale za 0.1%, medtem ko so izvozne padle za 0.4%. Bolj dolgoročno je dinamika cen produktov za izvoz še vedno krepkejša od proizvajalčevih cen za domači trg, saj so maja cene za izvoz medletno naraščale po 1.1%, cene za domači trg pa le po 0.1%.

Cenovna pričakovanja za nekaj naslednjih mesecih so podobna tekoči dejanski rasti cen. Pričakovane cene na drobno blaga (v trgovini na drobno) še naprej padajo, medtem ko so pričakovanja za cene storitev še naprej zelo nestabilna, tako so se maja po manjšem nihaju navzdol ponovno vrnila na dolgoročno povprečje. Cenovna pričakovanja kažejo na nadaljnjo normalizacijo tudi pri proizvajalčevih cenah, saj so se tudi te maja vrnile na dolgoročno povprečje.

21

Svetovne cene surovin so v mesecu dni, do zadnjega tedna junija, porasle za 2,7% (v evrih). Najbolj so porasle cene surovin hrane (za 8.2% v evrih), najmanj pa cene kovin, ki so se v mesecu dni zmanjšale kar za 5.5%! Tudi v letu dni so bile najkrepkejše cene surovin hrane (porasle so za 8.5% v evrih), najšibkejše pa cene nafte, ki so v evrih padle za 24%; od ostalih cen surovin so bile najšibkejše cene kovin, ki so se povečale le za 1%.

8. Zaostajanje enotnih stroškov dela države za evro območjem se še povečuje

Podatki o plačah so dostopni do aprila, ko so se povprečne bruto plače zmanjšale za 0.4%. Medletna rast je sicer opazno padla, vendar zaradi enkratnih dogodkov v lanskem letu (padca v lanskem aprilu - učinka osnove), kar potrjuje rast impulznega trenda, saj se je ta aprila celo malo povečal.

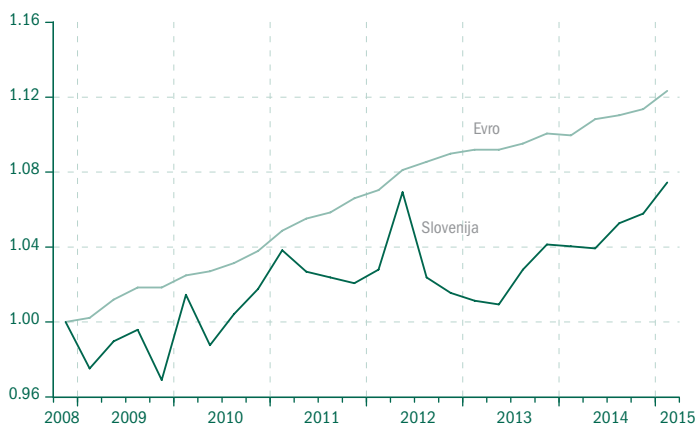
Medletna dinamika bruto plač

Vir: SURS

Seveda pa je rast plač, ne glede na omenjeno pozitivno trendno agregatno rast, zelo šibka. Skoraj polovica dejavnosti je v letošnjem aprilu imela nižje povprečne plače kot v lanskem aprilu. Odstopajo predvsem dejavnosti s krepkejšim povpraševanjem, predvsem oskrba z elektriko in predelovalna dejavnost (v letu dni so se v obeh dejavnostih povprečne plače povečale za preko 3%). V javnofinančnem segmentu so se povprečne plače povečale v zdravstvu (za 0.9%) in administraciji (za 0.2%), medtem ko so se v izobraževanju medletno zmanjšale (medletna stopnja rasti je bila -0.4%).

Enotni stroški gospodarstva

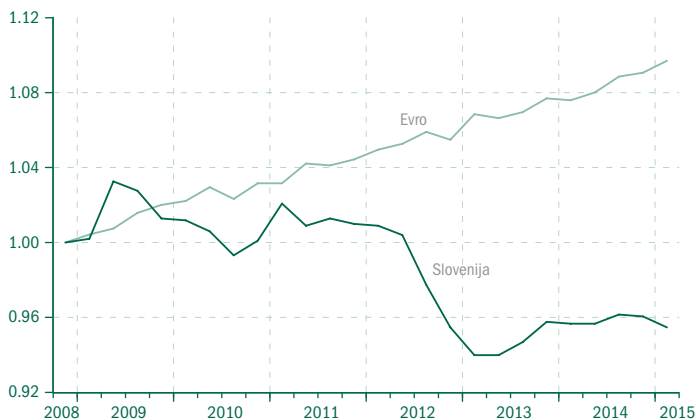

Vir: Eurostat; lastni izračuni

Opomba: Enotni stroški so normirani na zadnje četrletje pred začetkom krize 2008/I=1.

Dostopni so že tudi podatki EU za enotne stroške dela za prvo letošnje četrletje. Tako za gospodarstvo kot za državo relativni enotni stroški (normirani na zadnje pred krizno obdobje) še naprej opazno zaostajajo za relativnimi enotnimi stroški dela v evro območju. V prvem letošnjem četrletju so tako bili enotni stroški gospodarstva še naprej za okoli 5% nižji od ustreznih enotnih stroškov v evro območju, čeprav je bila zadnjih nekaj četrletij tekoča dinamika malo višja.

Enotni stroški države

Vir: Eurostat; lastni izračuni

Opomba: Enotni stroški so normirani na zadnje četrletje pred začetkom krize 2008/1=1.

Enotni stroški dela države nominalno še naprej praktično stojijo v brežni, kamor so jih potisnile poteze »grške terapije« iz 2012 leta. ZUJF jih je namreč zmanjšal za 6% pod zatečeno raven. Ker je zaradi demonstracijskega učinka prišlo tudi do istočasnega zmanjšanja plač v gospodarstvu ter socialnih transferjev, je zaradi premoženjskega učinka (ponovnega povečevanja negotovosti glede dohodkov prebivalstva) prišlo tudi do drastičnega (»grške terapije« vrednega) kolapsa trošenja prebivalstva (padec je daleč presegel padec v času krize). V evro območju so, nasprotno, celotno po-krizno razdobje enotni stroški države enakomerno naraščali približno po 0.4% na četrletje, tako da so bili v po-kriznem obdobju, do prvega četrletja letos, kumulativno že za 15% višji od enotnih stroškov dela države v Sloveniji.

FINANČNA GIBANJA

9. Opazno preseganje lanskoletnih javnofinančnih prihodkov

Opazna rast gospodarstva še naprej potiska navzgor tudi javnofinančne prihodke. Junija so se povečali glede na maj kar za 17.5%. K temu je seveda veliko prispevala sezona, vendar je bila navkljub temu trendna rast tudi junija na letni ravni krepko preko 15%. V prvem polletju letos so bili javnofinančni prihodki za skoraj 0.5% večji kot v istem obdobju lani, čeprav so bili lanski za okoli 140 milijonov višji zaradi enkratnih prihodkov (koncesije). Pri nadaljevanju takšne dinamike je v celem letu pričakovati preseganje lanskoletnih fiskalnih prihodkov za opazno nad 1% BDP.

Močno so se povečali tako posredni davki kot tudi neposredni in ostali prihodki, vendar ostajajo še naprej glavni generator rasti prihodkov posredni davki. Ti so junija presegli majske za skoraj četrtino, prihodke v lanskem juniju pa za 12%, trendno so naraščali, kot kaže vrednost impulznega trenda, še bistveno hitreje. Osnovno dinamiko posrednih davkov diktira seveda davek na dodano vrednost. Ta je junija sicer zaostal za majem, vendar je navkljub temu medletno opazno porasel, tako kot prvem, je tudi v celem drugem četrtletju presegel ustrezne prihodke v lanskem letu za okoli 40 milijonov. Ob takšnem tempu bo samo davek na dodano vrednost v letošnjem letu prinesel v fiskalno blagajno za okoli 0.75% BDP prihodkov več kot lani. Trošarine, kot drugi najpomembnejši posredni davek, še naprej močno nihajo, junija so se več kot podvojile glede na maj (verjetno zaradi premika timinga vplačil v maju) in so tudi glede na lanski maj prinesle bistveno več (okoli 40 milijonov), vendar je kumulativno preseganje lanskoletnih prihodkov od trošarin precej manjše, le okoli 17 milijonov (2.6%). Verjetno je reagiranje na hitro padanje cen energentov eden od pomembnih razlogov. Navkljub hitremu padanju cen surovin (nafte), so povečanja trošarin v okoliških državah majhna in nepredvidljiva, tako mora pri cenemem gorivu ostati tudi Slovenija.

Neposredni davki in ostali prihodki tudi opazno naraščajo. Junija so porasli za okoli 14%, medletno pa so bili za skoraj 6% večji. Trendna dinamika je bistveno počasnejša kot pri posrednih davkih, tudi kumulativno preseganje lanskoletnih prihodkov (okoli 50 milijonov) je precej nižje, vendar je potrebno upoštevati, da je v lanskem letu država dobila 140 milijonov z enkratnim vplačilom koncesije, zato so tudi kumulativni prihodki upravnih organov v letošnjem letu opazno nižji od lanskih. Junija je med neposrednimi davki in ostalimi prihodki daleč najbolj porasla dohodnina (za prek 70 milijonov), medtem ko so medletno najbolj povečevali letošnje javnofinančne prihodke od neposrednih davkov in ostalih prihodkov davek na dohodek pravnih oseb, dohodnina ter prispevki za pokojninsko in zdravstveno zavarovanje. Kumulativno je v letošnjih prvih šestih mesecih vsaka od navedenih davčnih oblik prinesla za vsaj 30 milijonov več kot v istem obdobju lani (skupno so v prvem polletju presegli lanski donos za preko 180 milijonov, torej 0.5% BDP).

Kaže, da so ugodna gibanja fiskalnih prihodkov spodbudila vlado k zmanjševanju davčne obremenitve. Ni jasno, kaj naj bi bil namen ukinjanja najvišjega razreda dohodnine. Učinek na trošenje bo praktično enak 0, saj gre za prebivalstvo, ki ima zelo majhno nagnjenost k trošenju, pa še zelo malo ga je. Še manj bo ta poteza dodatno stimulirala najbolj produktivni del populacije, saj ga je v omenjenem razredu malo. Poleg tega bi bila zanj bistveno bolj primerna socialna kapica, dopolnjena z obveznim drugim stebrom za ustrezne presežke. Če je vlada hotelo s tem odpraviti distorzije v davčnem sistemu, potem se je distorzij zagotovo lotila na napačnem koncu, saj je trenutna daleč največja distorzija zagotovo izločitev dela dohodkov prebivalstva iz splošnega davka na dohodke prebivalstva. In končno, če je s to potezo vlada hotela signalizirati davčno mehčanje, je povsem napačen timing te spremembe. Že od naslednje leta dalje namreč čakajo Slovenijo zaveze-omejitve pri strukturnem deficitu, zato je signaliziranje zmanjševanja davčne obremenitve pred ustreznim krčenjem trošenja že politično zelo kratkovidno. Praviloma se namreč delajo nepopularne poteze (rezi v trošenje) dokler je še kaj političnega kapitala, ko ga ni več, pa se vlečejo vsečne

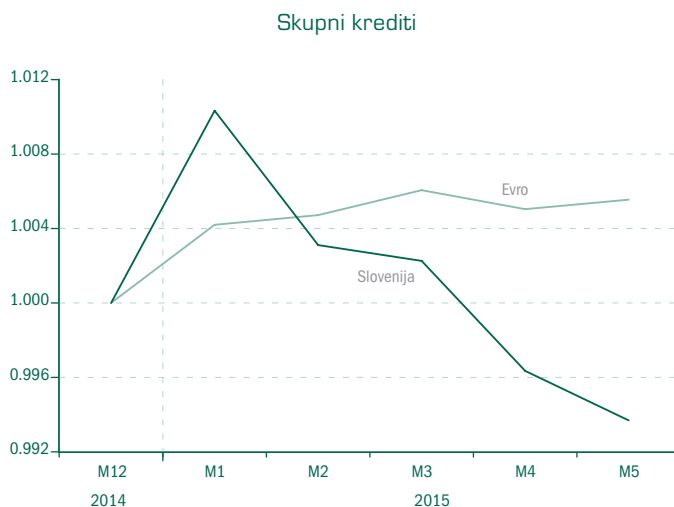

poteze, na primer zniževanje davkov. Upajmo, da se ni že samo pet let po poku balona pozabilo, kako je balon nastal. Ena od štirih daleč največjih ekonomsko-političnih napak, ki so v letih 2005-2008 napihnila gospodarski balon pred 2009 in drastično poslabšale strukturno fiskalno bilanco, je namreč bilo prav veliko znižanje davkov v času največje konjunkturo, ko o predhodnem omejevanju fiskalnega trošenja nobeden niti slišati ni hotel. Še več, omenjanje potrebnega fiskalnega krčenja je bilo celo politično nevarno (kot se je, na primer, prepričala Banka Slovenije).

10. Krediti še naprej, počasi a vztrajno, navzdol

25

Skupni krediti so se maja zopet zmanjšali (za 0.3%). Močan padec kreditov podjetjem (za 74 milijonov, 0.7%) je bil namreč precej večji od povečanja kreditov prebivalstvu (za 20 milijonov). Skupni krediti se tako še naprej zmanjšujejo. Samo v letošnjem letu so do maja že padli za 1%. Čeprav gospodarstvo raste enkrat hitreje od evrskega, se po obratu kreditov v evrskem območju konec lanskega leta, razlika v dinamiki kreditov med Slovenijo in evrskim območjem še dodatno povečuje. Samo po zadnjem večjem prenosu kreditov iz Abanke na DUTB, v drugi polovici lanskega leta, so se krediti zmanjšali za 3%, medtem ko so v evro območju (po obratu) v istem obdobju ostali nespremenjeni. Da so spremembe morda na vidiku, kažejo le krediti prebivalstva, ki so po večletnem (medletnem) padanju, maja prvokrat medletno porastli (za 0.1%).

Vir: ECB; BS; lastni izračuni
Opomba: Skupni krediti normirani na 2014/12.

Skupni depoziti se še naprej povečujejo. Maja so porasli za 0.5% in so bili za 4.7% višji kot v istem obdobju lani. Od začetka sanacije bank so porastli že za skoraj 7%, čeprav so krediti (brez prenosov na DUTB) padli za preko 10%! Še naprej depoziti podjetij rastejo hitreje

od depozitov prebivalstva. Tako so maja prvi porasli za slabih 100 milijonov (1.9%), drugi pa le za 25 milijonov (0.5%). Tudi bolj dolgoročna dinamika depozitov je pri podjetjih še enkrat večja (7.5% oziroma 3.3%).

Ob takšni dinamiki kreditnega »čiščenja« je verjetno smiselno, da je država pohitela s prodajo NKBM, saj se je ta banka najbolj temeljito držala regulatorskih usmeritev in vseskozi sistematično in hitro krčila delež kreditov v svojih naložbah. Tako je samo v 2014, v enem samem letu, že po prenosu slabih kreditov na DUTB, zmanjšala kredite pravnim osebam za preko 17% in kredite prebivalstvu za preko 7% (pri tem je kapital povečala za 12%, rezervacije pa zmanjšala za 10%)! Če bi namreč država čakala do 2016, ko bi bila prodaja zaradi evropskih zavez nujna, je vprašanje, kaj bi kupec sploh še kupoval, oziroma ali bi sploh še imel opravka z banko?

26

Euribor (3 mesečni) je po aprilu postal negativen, do junija se ni več spreminjal. Detajlistične obrestne mere na instrumente pasive bank se maja niso spreminjale, medtem ko so se posojilne obrestne mere zmanjšale, malo za prebivalstvo in več za gospodarstvo. Pri prebivalstvu so obrestne mere za stanovanja ostale nespremenjene, potrošniške pa so se zmanjšale za točko, pri podjetjih so bila zmanjšanja večja, še zlasti pri večjih kreditih. Tako so obrestne mere za kredite preko 1 milijona padle z 3.4 aprila na 2.8 maja. Nekaj se potemtakem pri kreditni politiki bank le spreminja na bolje.

11. Plačilna bilanca maja v velikem plusu, donos na državne obveznice niha

Majski presežek tekočega računa plačilne bilance je 215.3 milijonov €, maja 2014 je bil 1875.6 milijonov €. Gre za presežek v blagovni bilanci 164.7 milijonov € (maja 2014 je bil 16.6 milijonov €), v storitveni bilanci 136.3 milijonov € (140.5 milijonov €), primanjkljaj v bilanci primarnih dohodkov -37.5 milijonov € (maja 2014 je bil presežek 33.2 milijona €) in primanjkljaj v sekundarnih dohodkih -47.2 milijona € (-4.7 milijonov €).

Plačilna bilanca
(v milijonih evrov)

	januar-maj		maj	
	2014	2015	2014	2015
I. Tekoči račun	975.4	889.8	185.6	216.3
1. Blago	437.7	541.7	16.6	164.7
2. Storitve	617.5	736.0	140.5	136.3
3. Primarni dohodki	126.6	-137.0	33.2	-37.5
4. Sekundarni dohodki	-206.3	-251.0	-4.7	-47.2
II. Kapitalski račun	-22.1	8.3	-29.1	-20.0
III. Finančni račun	853.9	1409.4	155.6	162.1
1. Neposredne naložbe	-87.6	-460.8	-93.9	-16.0
2. Naložbe v vrednostne papirje	-4261.8	2000.3	-219.0	325.0
3. Finančni derivativi	-10.6	19.4	1.8	0.9
4. Ostale naložbe	5052.8	-98.0	456.2	-159.6
IV. Neto napake in izpustitve	-99.4	511.3	-0.8	-34.1

27

Vir. Banka Slovenije

Na finančnem računu je v petih mesecih letos obveznost do tujine porasla za 1409.4 milijonov € (v prvih petih mesecih lani za 853.9 milijonov €), ker smo se dodatno zadolžili iz varnostnih razlogov. Letos je petkrat več priliva tujega kapitala kot v enakem obdobju lani zaradi prodaj tujcem, naložbe v vrednostne papirje pa so nadomestile kredite iz tujine, ki smo jih najemali lani. Velika statistična napaka kaže, da ostaja v čakalnici za transfer v tujino še veliko dobička tujcev.

Po podatkih iz majskega Biltena Banke Slovenije je konec aprila 2015 znašal bruto zunanji dolg Slovenije 45750 milijonov € (1126 milijonov € manj kot mesec prej), pri čemer državni delež ostaja 64.4%. Neto dolg je znašal 13208 milijonov €, kar je 217 milijonov € manj kot mesec prej. Mednarodne rezerve banke Slovenije so bile konec maja 2015 854 milijonov €, kar je 27 milijonov € več kot mesec prej.

Slovenskim desetletnim obveznicam donos iz dneva v dan niha na ravni 2 odstotkov skupaj z donosi na italijanske in španske obveznice. Vse skupaj pa je povezano s splošnim nihanjem, oddaljenost od donosov na nemške obveznice se prej zmanjšuje kot povečuje. Očitno je, da je skrb za povečanje zaupanja »finančnih trgov« do Slovenije odveč, kar velja tudi za strah zaradi bolj ali manj »uspešne odtujitve« naših podjetij.

GRČIJA

Jože Mencinger

Povzetek

28

Grki so najprej na referendumu zavrnilo pogoje, ki so jih za novo »pomoč« zahtevale evropske oblasti, nato pa so jih v parlamentu sprejeli. A za evropske oblasti je bilo to prepozno in premalo, Grčijo je bilo treba pokoriti in ponižati, da se ne bi še kdo kdaj spomnil upirati se evropskim oblastem ali na oblast celo pripeljati »radikalno« levico. Grčiji zato jemljejo opravilno sposobnost in jo spreminjajo v nekakšen protektorat. Grki vedo, da dolgovi ne bodo mogli plačati, menijo celo, da so nezakoniti, nelegitimni in nemoralni, izkušnje zadnjih šestih let pa jim kažejo, da jih »rešitve« potiskajo v popolno brezizhodnost. Oboje vedo tudi evropske oblasti, ki pa naj bi jih skrbela usoda evra in EU. Za zagotovitev poslušnosti so na kocko postavili celo evro. A da bo evro slej ko prej zašel v težave in postal usoden za evropsko združevanje, je bilo gotovo že ob njegovem rojstvu pred več kot poldrugim desetletjem, ko so dvomi v njegovo večnost in koristnost veljali za nespodoben evro-skepticizem.

Članek opisuje značilnosti grškega gospodarstva in njegov razvoj po letu 2000, nastajanje javnega dolga ter njegovo »reševanje« med leti 2010 in 2014, ter alternative, pred katerimi je Grčija potem, ko so jo evropske oblasti prisilile, da se je odrekla opravljeni sposobnosti.

Ključne besede: Grčija, evro, javni dolg

***

Abstract

In a referendum, Greeks rejected the requirements called for by the European authorities to receive the new "assistance", but then they adopted them by the Parliament. For the European authorities, this was too late and too little. Greece had to be subdued and humiliated so that nobody would ever consider to resist the European authorities, or even to bring the "radical" left to power. Greece was therefore taken away its capability to govern itself and the country was turned into a kind of protectorate. Greeks know that their public debt is unsustainable and even believe that it is illegal, illegitimate, and immoral, while the experiences of the last six years show that the "solutions" are pushing them to a complete impasse. European authorities know this as well, they are but concerned with the fate of the euro and the EU. To ensure obedience even the euro was put on risk. However, at the

time of its birth more than a decade and half ago, it was certain that the euro will sooner or later get into trouble and become fatal for European integration. At that time, doubts in its eternity and usefulness were considered indecent Euro-skepticism.

This paper describes the characteristics of the Greek economy and its development since 2000, the creation of Greek public debt and the “solutions” between 2010 and 2014, and the alternatives facing Greece after the European authorities forced the country to give up the ability to govern itself.

Key words: Greece, euro, public debt

1. Grško gospodarstvo pred in v krizi

Grčija s slabimi 11 milijoni prebivalcev sodi med srednje velika evropska gospodarstva, do zdajšnje krize pa tudi med srednje razvita, na meji med bolj razvitimi »starimi« in manj razvitimi »novimi« članicami EU. Gre za značilno gospodarstvo južnega obrobja EU, ki ga je zdajšnja gospodarska kriza in njeno »odpravljanje« najbolj prizadela in ki je med njo močno zaostalo za povprečjem EU ter drugimi državami južnega obrobja. Nekaj značilnosti grškega gospodarstva in njegovega razvoja je prikazanih v Tabelah 1 in 2 ter na Sliki 1, kjer so (za primerjavo) prikazani še isti makro agregati za Slovenijo.

Tabela 1
Proizvodna struktura grškega gospodarstva

	kmetijstvo	industrija	gradbeništvo	trgovina	finance	nepremič- nine	strokovne dejavnosti	javni sektor
leto	Grčija							
2000	6,6	10,9	7,2	27,2	5,6	11,4	4,3	16,5
povprečje	4,4	9,6	5,7	26,7	4,7	12,9	5,0	18,9
2013	3,7	9,8	1,8	22,7	4,8	16,7	4,6	21,6
	EU28							
2000	2,2	18,5	5,9	19,6	5	9,8	9,6	17,7
povprečje	1,8	16,3	6,3	19,3	5,4	10,4	9,9	18,6
2013	1,7	15,1	5,7	19	5,4	11,2	10,4	19,4

Vir: Eurostat

Tabela 1 kaže nekaj značilnosti proizvodno strukture Grčije z deleži dejavnosti v BDP v letih 2000 in 2013 ter s povprečnim deležem v razdobju 2000-2013. Med njimi velja omeniti naslednje. Delež kmetijstva je v Grčiji več kot dvakrat večji kot v EU, njegovo zmanjševanje

v poldrugem desetletju pa je bilo precej hitrejše. Delež industrije je mnogo manjši od povprečja EU, zmanjševanje pa je bilo počasnejše. Gradbeništvo, ki v povprečju sicer ni močno zaostajalo za deležem v EU, je kriza najbolj prizadela, saj se je s 7.2 odstotka BDP v letu 2000 skrčilo na samo 1.8 odstotka. Delež trgovine je v Grčiji mnogo večji kot v EU, delež financ in zavarovalništva nekoliko manjši. Grški delež poslovanja z nepremičninami je višji kot v EU, mnogo manjši je delež dejavnosti strokovnih storitev. Le malo večji pa je delež storitev javnega sektorja (šolstvo, zdravstvo, uprava). Najpomembnejša gospodarska dejavnost je turizem, ki Grčiji uradno letno prinaša približno 12.5 milijard evrov, neuradno pa najbrž precej več.

30

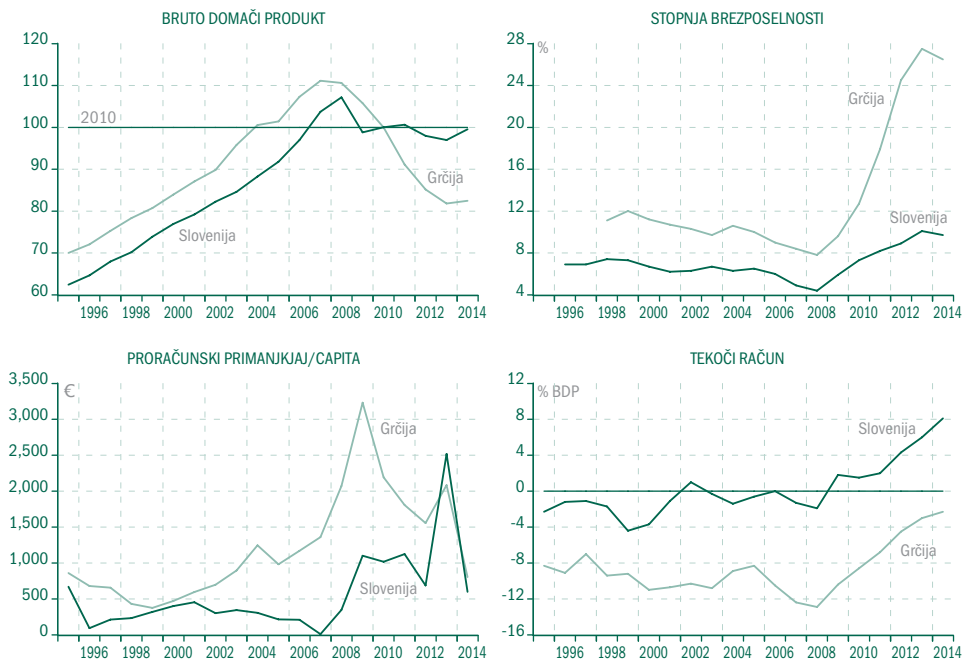
Grško gospodarstvo je kljub temu, da je relativno majhno, precej zaprto. Izredno majhen delež izvoza blaga in storitev v BDP ter velik trgovinski primanjkljaj sta v veliki meri določena že s proizvodno strukturo, predvsem z majhnim deležem industrije. Tudi zato so pozivi k povečanju konkurenčnosti precej odveč, saj je očitno, da Grčija razen turizma nima veliko produktov, ki bi jih sploh lahko izvažala; izvoz na prebivalca Slovenije je približno šestkrat večji kot izvoz na prebivalca Grčije.

Tabela 2
Grško gospodarstvo 2000-2014

Leto	BDP milijoni €	stopnja brezposelnosti	tekoči račun/BDP	proračunski saldo/BDP	izvoz/BDP	uvoz/BDP	javni dolg/BDP
2000	189862	11.2	-11.0	-2.7	23.6	34.6	119.1
2001	196957	10.7	-10.7	-3.3	22.8	33.5	122.0
2002	203186	10.3	-10.3	-3.7	20.3	30.6	123.2
2003	216674	9.7	-10.8	-4.5	18.6	29.4	118.9
2004	227404	10.6	-8.9	-6.0	20.8	29.7	121.8
2005	229430	10.0	-8.3	-4.7	21.3	29.6	121.5
2006	242772	9.0	-10.5	-5.3	21.2	31.7	123.0
2007	251360	8.4	-12.4	-6.0	22.5	34.9	120.3
2008	250243	7.8	-12.9	-9.2	23.4	36.3	116.8
2009	239245	9.6	-10.4	-15.1	19.1	29.4	133.2
2010	226210	12.7	-8.6	-10.8	22.1	30.7	126.9
2011	206159	17.9	-6.8	-9.7	25.5	32.3	171.3
2012	192611	24.5	-4.5	-8.9	28.2	32.7	156.9
2013	185108	27.5	-3.0	-12.3	30.2	33.2	175.0
2014	186541	26.5	-2.3	-4.7	33.0	35.3	177.1

Viri: Eurostat, WB, IMF.
Pripomba: podatki po različnih virih se precej razlikujejo.

Slika 1
Dvajset let gospodarskega razvoja v Grčiji

Vir: Eurostat, lastni izračuni

Nominalni BDP je vrh dosegel v letu 2007, od takrat se je do 2014 skrčil za tretjino, stopnja brezposelnosti, ki je bila do leta 2009 na ravni desetih odstotkov, je v krizi presegla četrtnino. Pri vseh kazalnikih na enoto BDP velja upoštevati, da jih v veliki meri določa padec BDP, oziroma zmanjšanje imenovalca. Delež primanjkljaja na tekočem računu je vrh z 12,7 odstotki BDP dosegel v letu 2008, nato se je pričel zmanjševati, a predvsem zato, ker se je izvoz krčil počasneje kot uvoz, slednji pa približno tako hitro kot BDP. Veliko hitrost krčenja BDP je treba upoštevati tudi pri interpretaciji podatkov o proračunskem primanjkljaju in javnem dolgu.

Tabela 3

Spremembe komponent agregatnega povpraševanja in nekaj kazalcev uspešnosti med letoma 2008 in 2013

	BDP	C	G	INV	EX	IM	DOLG	ZAP	BREZ	INEQ
EU28	-1.31	-0.95	2.91	-16.73	8.57	1.70	28.3	-1.60	3.8	1.03
Belgija	1.22	4.17	5.49	-9.00	8.10	7.47	17.5	-0.96	20.0	0.00
Bolgarija	-1.99	-4.82	-1.17	-34.76	24.04	-3.91	1.7	-7.03	132.1	2.86
Češka	-2.31	-0.45	1.09	-16.92	17.86	11.69	18.1	1.65	59.1	1.15
Danska	-3.26	-3.01	2.07	-13.82	1.12	-1.64	17.4	-6.93	105.8	-2.80
Nemčija	3.05	5.29	6.82	-3.05	12.74	14.77	13.2	4.56	-29.3	-4.66
Estonija	1.23	-5.90	2.82	-12.70	29.25	19.70	6.3	-2.28	56.3	8.15
Irska	-5.63	-7.75	-13.76	-47.22	9.69	-5.90	98.8	-10.50	104.6	9.62
Grčija	-23.49	-27.42	-18.88	-58.48	-14.96	-43.38	67.7	-20.35	252.5	14.73
Španija	-6.72	-9.25	-2.48	-35.27	15.88	-14.36	57.6	-15.03	130.9	11.35
Francija	0.76	2.38	8.16	-10.01	4.47	2.86	29.3	-1.08	39.1	3.18
Hrvatska	-12.00	-12.21	-3.29	-32.61	-11.46	-25.42	33.8	-14.87	94.3	-3.08
Italija	-7.50	-6.88	-4.31	-23.79	-0.18	-11.16	29.3	-5.28	82.0	6.35
Ciper	-7.85	-12.06	-1.65	-49.81	-9.60	-30.82	52.9	-12.97	329.7	7.11
Latvija	-6.32	-7.44	-12.77	-31.70	21.40	-4.00	29.1	-4.69	54.5	-13.18
Litva	-1.72	-9.68	-2.12	-19.16	44.34	12.83	22.6	-1.08	103.4	-16.16
Luksemburg	1.17	6.62	19.34	-7.72	-0.93	1.45	16.4	3.62	20.4	-4.37
Madžarska	-4.86	-10.20	-0.62	-22.02	15.98	5.77	12.2	2.99	30.7	12.21
Malta	6.40	5.11	8.44	-22.81	15.31	8.29	12.3	9.55	6.6	-1.50
Nizozemska	-3.29	-6.43	4.72	-21.10	12.11	10.12	28.2	-3.75	116.1	-9.77
Avstrija	1.83	4.26	2.93	-0.38	2.27	1.60	14.3	0.27	28.9	13.82
Poljska	14.25	10.21	7.80	4.79	22.26	5.76	12.0	1.35	45.0	0.00
Portugalska	-6.74	-9.92	-6.69	-36.53	14.93	-11.41	60.6	-10.41	92.9	-3.50
Romunija	-1.62	-6.47	-2.63	-23.66	32.17	-0.30	25.6	1.18	25.8	-5.62
Slovenija	-9.49	-5.28	-1.08	-43.84	2.40	-11.50	48.6	-7.72	129.5	5.23
Slovaška	5.06	-1.25	2.86	-16.38	25.04	8.59	25.8	-3.85	47.9	4.49
Finska	-5.08	2.27	2.42	-11.78	-12.62	-8.39	21.8	-3.09	28.1	0.00
Švedska	6.82	9.30	7.54	0.08	2.13	1.46	0.4	0.13	29.0	0.81
Vel. Britanija	-0.57	0.58	3.52	-16.46	4.06	0.09	46.9	-0.97	33.9	2.10

Vir: Eurostat, lastni izračuni, spremembe v odstotkih

Kako katastrofalno se je poslabševalo gospodarsko stanje v Grčiji, kažejo primerjave z dogajanjem v drugih gospodarstvih EU v Tabeli 3 in na Sliki 2. Kriza je namreč močno spremenila relativni položaj članic EU, poglobila razlike med bogatim "severom" in revnejšim "jugom" ter nekoliko zbrisala tradicionalno delitev na razvite "stare" in manj razvite "nove" članice. Upad naložb je bil daleč najpomembnejši dejavnik poglobitve in podaljšanja krize ter povečanja razlik. V EU28 je bil realni BDP v letu 2013 za 1,31 odstotka

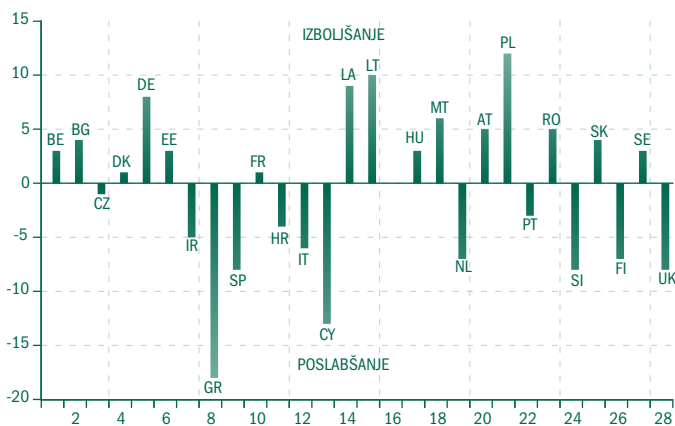

manjši kot v letu 2008, zasebna potrošnja je zaostajala za 1 odstotek, javna poraba je bila za 3 odstotke večja, izvoz se je povečal za 8,6 odstotka, uvoz pa le za 1,7 odstotka. Upad investicij za 16,7 odstotka je bil ključen za poglobitev in podaljšanje krize. To posredno kaže, kako katastrofalne so bile ekonomske politike, ki so temeljile na varčevalnih ukrepih, ki jih vsiljevala Evropska komisija. Velika razlika med povečanjem izvoza in uvoza kaže, da si je EU v krizi pomagala s tujim povpraševanjem.

Gospodarski razvoj je prizadel zaposlovanje in socialno kohezijo. Stopnja zaposlenosti (ki jo bolj in bolj uporabljajo za merilo gospodarske uspešnosti) se je zmanjšala v devetnajstih članicah, nespremenjena je ostala v dveh, povečala se je v osmih. V najbolj prizadetih državah, to so Grčija, Španija, Hrvaška, Ciper, Irska in Portugalska, je padec stopnje zaposlenosti presegel 10 odstotkov. Socialna kohezija, merjena s koeficientom neenakost (razmerje med dohodki 20 odstotkov najbogatejših in 20 odstotkov najrevnejših) se je zmanjšala v desetih državah članicah, v treh je ostala nespremenjena, v petnajstih pa se je povečala. Koeficient neenakosti se je za več kot deset odstotkov povečal v Grčiji, Španiji, na Irskem, pa tudi na Madžarskem in v Avstriji, v katerih se je stopnja zaposlenosti, ki je najpomembnejša determinanta socialne kohezije, povečala.

33

Slika 2
Spremembe relativnih položajev držav EU v času krize

Vir: Eurostat, lastni izračuni

Varčevalna politika je povečala javni dolg, saj so bili njeni učinki na BDP (imenovalec) močnejši od učinkov zaradi zmanjšanja proračunskega primanjkljaja na javni dolg (števec), kar je bilo pričakovano (po študijah IMF-a je davčni multiplikator višji kot 1). Višina dolga je namreč odvisna predvsem od višine dolga v predhodnem razdobju, pomnožene z razliko med obrestno mero in rastjo BDP. Povečanje javnega dolga v državah južnega obrobja EU

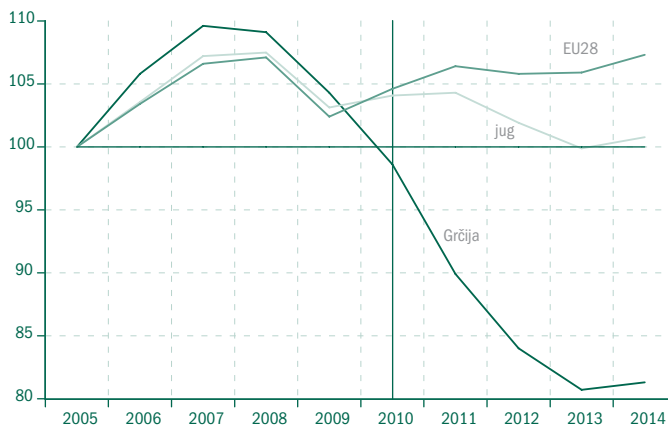
je precej večje kot v srednji in vzhodni Evropi zaradi veliko višjega začetnega dolga (v letu 2008), višjih obrestnih mer in mnogo večjega zmanjšanja BDP; njegovo povečanje s 70 odstotkov BDP v letu 2008 na 130 odstotkov BDP v letu 2013 je bilo ob varčevalni politiki neizogibno. Veliko večje krčenje BDP je v »južnem obrobju« zmanjšalo zaposlovanje ter povečalo brezposelnost precej bolj kot v državah srednje in vzhodne Evrope.

Tabela 4
Agregati končnega povpraševanja v Grčiji

Leto	BDP	Poraba prebivalstva	Investicije	Državna poraba	Izvoz	Uvoz
2005	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
2006	105.8	102.7	127.2	105.5	105.2	113.7
2007	109.6	106.7	141.0	110.9	116.4	130.9
2008	109.1	110.0	131.1	108.5	120.4	134.2
2009	104.3	108.5	94.8	110.3	98.2	107.9
2010	98.6	100.5	84.4	105.5	102.7	102.0
2011	89.9	89.6	70.5	98.6	102.7	92.7
2012	84.0	82.3	55.8	93.7	103.9	84.3
2013	80.7	80.6	46.6	87.6	106.2	82.9
2014	81.3	81.7	45.6	86.8	115.7	89.0

Vir: Eurostat, lastni preračuni

Slika 3
Dinamika BDP v Grčiji, preostalem »južnem obrobju« in EU28

Vir: Eurostat

Pripomba: preostalo južno obrobje so: Italija, Portugalska, Španija, Irska, Ciper

Daleč najbolj je bila s krčenjem vseh makroekonomskih agregatov v krizi prizadeta Grčija. BDP se je med letoma 2008 in 2013 skrčil za 23,5 odstotka, zasebna poraba za 27, javna poraba za 18 odstotkov, uvoz za 43, izvoz za 15 odstotkov in investicije v osnovna sredstva za kar 58 odstotkov!! Javni dolg se je povečal za dve tretjini, stopnja zaposlenosti se je zmanjšala za 20 odstotkov, stopnja brezposelnosti se je povečala za 20 odstotnih točk, od 7 na 27 odstotkov. Koeficient neenakosti se je povečal za 15 odstotkov. Le s povečanjem javnega dolga je Grčijo do leta 2013 prehitela Irska, a že v letu 2014 je primat spet prevzela Grčija. Na kratko. Grčijo so »zdravila« EK, ECB in MDS v nekaj letih spremenila v deželo tretjega sveta, ki bo za okrevanje od »pomoči« potrebovala več desetletij. Dinamika agregatov končnega povpraševanja je prikazana v Tabeli 4, primerjava dinamike BDP v Grčijo z dinamiko v preostalem južnem obrobju pa na Sliki 3.

2. Dajali ste nam denar, da bi ga zapravili, kar smo naredili, zdaj pa ga hočete nazaj

Hitro povečevanje javnega dolga ni grška posebnost. Po podatkih MDS se je javni dolg med letoma 2008 in 2014 v svetu povečal s 65% BDP na 80%, v razvitih gospodarstvih z 79% na 105%, v evro območju z 69% na 94%. Ta povečanja so cena zablod privatnega finančnega sektorja, ki so jih prenesli na javni sektor.

Ko govorimo o grškem javnem dolgu, se le malokdo sprašuje, kako je dolg nastal, kako so ga zdajšnji upniki soustvarjali in kako so ga »rešitelji« povečevali. Zato moramo pri njegovem nastajanju razlikovati med razdobjem pred »reševanjem« in po njem. V prvem lahko razlikujemo še tri pod-razdobja: 1981-1993, 1993-2007, 2007-2009.

V razdobju med letom 1981 in 1993 je grški javni dolg narasel s 25 na 91 odstotkov BDP; temu je sledilo razdobje »stabilizacije«, v katerem se je javni dolg zaradi hitre rasti gospodarstva povečeval počasneje. V tem pod-razdobju je Grčija s 100 odstotnim javnim dolgom leta 2001 vstopila v evro območje. Med letom 2007 in 2009 se je po reviziji podatkov dolg dvignil na 127 odstotkov BDP. Pri tem ne gre spregledati, da se je po vstopu Grčije v evro območje drastično povečal dolg prebivalstva in nefinančnih družb, pri katerem so sodelovale evropske in grške banke, kar je leta 2009 izzvalo bančno krizo. Krizo, ki jo je ustvaril privatni finančni sektor, so tudi v Grčiji prevalili na javni sektor.

Grški javni dolg po letu 1981 ni nastajal zaradi prevelike javne porabe; med 1995 in 2009 so bili povprečni javni izdatki v Grčiji z 48 odstotki BDP celo nekoliko nižji od povprečja v denarni uniji (48.4%). Med primarnimi izdatki so le izdatki za vojsko s 3 odstotki BDP krepko presegali povprečje v evro območju (1.4%); razlika med grškim deležem BDP za orožje in deležem BDP za orožje v evro območju naj bi k dolgu prispevala 40 milijard evrov; velik del tega je šlo za nakupe orožja v deželah zdajšnjih upnikov. Primarni primanjkljaj se je povečeval še zaradi slabega pobiranja davkov in socialnih prispevkov ter zniževanja stopenj davkov na dobičke. Mnogokrat se med pomembnimi razlogi za grško krizo omenjajo visoke pokojnine in veliko število upokojujencev. Nekaj podatkov za to je v Tabeli 5 (le do 2012).

Med delovno aktivnimi prebivalci Grčije je približno tretjina samozaposlenih, kar se kaže v nizkem deležu plač v BDP, ki pa se je v kriznem razdobju še zmanjšal s 37 odstotkov na 31 odstotkov BDP. Visok delež oziroma povečanje deleža pokojnin na 17 odstotkov BDP je v veliki meri povezan s padanjem osnove, torej BDP, hitro povečanje deleža v letu 2012 pa z odločitvijo ustavnega sodišča v prid upokojujencem, v manjši pa z rastjo povprečne pokojnine in povečanjem števila upokojujencev.

Tabela 5
Pokojnine v Grčiji

36

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Prebivalstvo v 000	11127	11163	11186	11187	11153	11123	11092
BDP milijoni €	217830	232831	242096	237431	226209	207751	194203
Pokojnine milijoni €	26357	28638	30746	32053	31443	30955	33986
delež v BDP %	12,1	12,3	12,7	13,5	13,9	14,9	17,5
Število upokojujencev	2526	2568	2601	2638	2649	2686	2695
Mesečna pokojnina €	870	929	985	1013	989	960	1051

Vir: Eurostat

Daleč najpomembnejši razlog rasti dolga je bil učinek »snežne kepe«, po katerem se dolg avtomatično povečuje, če je obrestna mera višja od gospodarske rasti. To naj bi k porastu dolga prineslo kar dve tretjini; tretjino gre pripisati izgubi davčnih prihodkov predvsem zaradi odpravljenega omejevanja kapitalskih tokov. Po podatkih o tokovih kapitala med odlivi iz Grčije in prilivi v deželah, kamor se je kapital selil, naj bi kumulativni odliv kapitala med 2003 in 2009 znašal kar 200 milijard evrov.

Gospodarsko rast je po letu 2001 poganjala potrošnja; BDP v Grčiji je rasel hitreje kot v drugih evropskih državah, javni dolg je ostajal stabilen, privatni dolg pa se je povečeval. Velika potrošnja omogočena s krediti in prilivom kapitala je ob zelo majhnih možnostih izvoza (Grčija malone nima industrije sposobne izvažati) vodila k velikemu primanjkljaju na tekočem računu. Ekspanzijo so izkoriščale države EU, v katerih je Grčija na kredit kupovala večino trajnih potrošnih dobrin pa tudi podmornice, tanke in drugo orožje. Zaradi višje inflacije je lahko ponujala privlačne obrestne mere tujim finančnim skladom in tako privabljala kapital.

Ko se je začela kriza, se je pokazalo, da je grški bančni sistem prezadolžen; odvisnost od kratkoročnega financiranja je ustvarila velike likvidnostne težave in dvome o kapitalski ustreznosti bank. Oktobra 2008 jim je vlada zagotovila sveženj pomoči v višini 28 milijard €, od tega 5 milijard za izpolnitev zaostrenih kapitalskih zahtev, preostali del sredstev je bil obljubljen v obliki jamstev. Tujim bankam, ki so imele približno 140 milijard evrov terjatev (45% do države, 16% do bank in 39% do nefinančnega sektorja) je »bailout« brez

prestrukturiranja javnega dolga omogočil znižanje terjatev s 45 milijard na 24 milijard evrov. Takratna grška vlada je s poudarjanjem javnega dolga in primanjkljaja bančno krizo predstavljala kot krizo javnega dolga; neprestano poročanje o slabem gospodarskem stanju je dvigovalo donose na grške obveznice.

Oktobra 2009 je PASOK z geslom "imamo denar" in obljubami o prerazdelitvi bogastva, reševanju socialnih problemov in zaščiti najbolj ranljivih zmagal na volitvah. A le nekaj tednov po volitvah se je po revizijah statističnih podatkov in ob stalnih napovedih varčevalnih ukrepov in zniževanju bonitetnih ocen politično ozračje močno spremenilo. Vlada je v "izrednih razmerah" odobrila dodatno injekcijo javnih sredstev za reševanje bank, kar je bremena krize preneslo na grške davkoplačevalce. Novi varčevalni ukrepi objavljeni februarja in marca 2010 so pospešili poslabšanje javnih financ, donosi na grške obveznice so dosegli 30 odstotkov, grška vlada je izgubila dostop do finančnih trgov in 23. aprila 2010 članice evro območja in Mednarodni denarni sklad zaprosila za pomoč.

37

Tako se je v letu 2010 začelo evropsko »reševanje« grške krize. Podatki o dogajanjih med 2010 in 2015 razkrivajo, da je bila »pomoč« namenjena reševanju zasebnih bank oziroma zmanjšanju njihove izpostavljenosti do grških državnih obveznic. Državne pomoči, ki so jo dobile banke, predvsem tuje (francoske in nemške), ni spremljal predhodno »striženje« lastnikov kapitala in hibridnih instrumentov!! »Reševanje« Grčije, ki se je začelo maja 2010, je le ustvarjalo dolg do novih upnikov: posameznih članic evro območja, Evropskega sklada za finančno stabilnost (EFSF), MDS in ECB.

• Dvostranska posojila članic evro področja

Za dvostranska posojila članic evro območja iz leta 2010 je bila značilna visoka obrestna mera, ki naj bi bila »spodbuda« za čimprejšnjo vrnitev na tržno financiranje dolga; ob določbi, da je obrestna mera euribor in 300 bazičnih točk, je obrestna mera znašala 4.6%. Ker so si nekatere države lahko sposodile denar po nižji obrestni meri, naj bi jim to celo omogočalo zaslužek. Vendar so se pogoji postopoma omilili na euribor in 50 bazičnih točk, kar je implicitno priznanje, da so bili začetni pogoji oderuški. Posojila so bila predstavljena kot pomoč Grčiji za izplačila plač in pokojnin, plačila dobaviteljem in za dokapitalizacijo bank, kar pa je zavajajoče; dvostranska posojila so bila uporabljena predvsem za odplačilo dolga; med majem 2010 in septembrom 2011 je bilo za to uporabljeno 86% posojil, preostanek pa za podporo proračunu in za ustanovitev sklada za stabilnost grškega finančnega sistema.

Tabela 6
Dvostranska posojila članic evro območja

	mil. €		mil. €		mil. €
Nemčija	15165,3	Belgija	1942,5	Slovenija	243,5
Francija	11388,6	Avstrija	1555,0	Luksemburg	139,9
Italija	10007,5	Portugalska	1102,4	Ciper	109,6
Španija	6649,9	Finska	1004,0	Malta	50,6
Nizozemska	3193,7	Irska	347,4	SKUPAJ	52899,9

Vir: Truth Committee on Public Debt, Athens 2015

38

Posojilo so spremljali pogoji za izpolnjevanje programa, ki naj bi vzpostavil zaupanje in fiskalno vzdržnost skozi fiskalni napor, konkurenčnost z reformami, kot so znižanja plač in ugodnosti, in varovanje stabilnosti finančnega sektorja. Dejansko je posojilo ponudilo varen izhod imetnikom grških obveznic, ki so želeli zmanjšati svojo izpostavljenost. Šlo je pravzaprav za zamenjavo upnikov. Pogoji, ki so jih postavljali novi upniki, so le še zmanjšali sposobnost Grčije, da plača dolg, saj so krčili BDP in povečevali zadolževanje, »strukturne reforme« naložene grškemu gospodarstvu in družbi so pričakovano prinesle le krčenje gospodarstva, povečanje brezposelnosti in socialno bedo.

• Evropski sklad za finančno stabilnost

EFSF, s sedežem v Luksemburgu, je bil ustanovljen leta 2010, dve leti po izbruhu finančne krize. Zagotavljal naj bi ohranitev finančne stabilnosti v Evropi. Posojila EFSF se financirajo z izdajo finančnih instrumentov, ki so podprti z jamstvi držav članic evro območja. Garancije so se v letu dni povečale od 440 milijard € v letu 2010 na 780 milijard € v letu 2011. Financiranje so izkoristile države južnega obrobja EU, vendar so se Portugalska, Španija, Irska in Ciper leta 2013 umaknile iz sheme. Sčasoma je shemo zamenjal Evropski mehanizem za stabilnost - ESM. Odobreno posojilo EFSF Grčiji je znašalo 141,8 milijard evrov; od celotnega odobrenega zneska, je bilo 108 milijard evrov izplačanih v letu 2012, 25,3 milijard evrov v letu 2013 in 8,3 milijard v letu 2014; vračilo posojil naj bi zapadlo leta 2054.

Po pravilih delovanja EFSF država posojilojemalka plača stroške financiranja plus 10 bazičnih točk provizije za jamstvo. Za vsako črpanje posojila je potrebno plačati pristojbino v višini 50 bazičnih točk. Država financira dejavnosti EFSF tudi, če odobrenega posojila ne črpa. Stroški posojil so Grčijo med 2012 in 2014 stali 740 milijonov evrov, vendar so plačevanje obresti odložili do leta 2023. Le majhen delež teh posojil je namenjen rednemu delovanju države. Večina EFSF posojil se uporablja za poplačilo dolgov.

• Mednarodni denarni sklad

Pogajanja o financiranju grškega dolga z MDS so se začela v marcu 2010. MDS je od začetka z dvomi spremljal zahteve za hitro finančno konsolidacijo in veliko zmanjšanje povpraševanja ter poudarjal tveganost programa, vendar pa v svojih analizah uporabil nerealistične podatke in maja 2010 Grčiji odobril »stand-by« kredit v višini 20.1 milijarde evrov (Grčija je odplačala 9.1 milijardo), marca 2012 pa kredit v višini 11.9 milijarde, ki ga Grčija še ni odplačala. Izposojanje je bilo drago; stroški obresti in drugi stroški posojil MDS naj bi v petih letih preseglji 3 milijarde evrov. MDS je v primeru Grčije leta 2010 zaobšel svoje načelo, da morajo privatni dolžniki, preden vstopi MDS, odpisati 50% svojih terjatev.

• Evropska centralna banka

Evropska centralna banka je pri financiranju grškega dolga sodelovala z nakupi državnih obveznic. Med majem 2010 in septembrom 2012 je na sekundarnem odkupila za 210 milijard državnih obveznic Italije, Španije, Irske, Portugalske in Grčije. Konec maja 2015 je njihova skupna vrednost znašala 138 milijard evrov, od tega vrednost odkupljenih grških obveznic 27 milijard evrov. ECB je največji upnik pri kratkoročnih in srednjeročnih obveznostih Grčije, Grčija naj bi samo v letošnjem letu ECB in centralnim bankam evro območja morala plačati 6.7 milijarde evrov. Z nakupom grškega javnega dolga na sekundarnem trgu je ECB omogočila zmanjšati izpostavljenost francoskih in nemških bank, nakup na sekundarnem trgu pa je zvišal ceno obveznic. Tudi ECB je nakup pogojevala; v letu 2010 se je pridružila pogojevanju držav članic evro skupine in MDS. Delež dolga Grčije, ki ga je ECB pridobila z nakupom obveznic, je februarja letos znašal 12 odstotkov dolgov, ki jih je ECB pridobila z nakupi obveznic v petih članicah evro območja (delež Italije je 52 odstotkov, Španije 20, Portugalske 10 in Irske 6).

• Privatni upniki

Po zavrnitvi upnikov za delen odpis dolgov, se je javni dolg od konca 2009 do konca leta 2011 povečal z 299 milijard € na 355 milijard €. Z množično odprodajo grških obveznic je bil javni dolg Grčije v zasebni lasti prenesen na države evro območja in MDS; delež obveznic v grškem dolgu se je z 91,1% v letu 2009 skrčil na 70,5% v letu 2011, medtem ko se je delež posojil s 5,2% povečal 25,3%.

V letu 2010 in 2011 se je BDP Grčije skrčil za 4,9% in 7,2%, kar je samodejno privedlo do neizpolnitve skoraj vseh fiskalnih ciljev in vse večjega nasprotovanja »varčevanju«. Februarja 2011 je trojka zahtevala dodatno znižanje porabe. To je bil jasen znak, da je prvi paket treba nadomestiti z novim. Konec oktobra 2011 je Svet EU sprejel nov program za Grčijo, s 130 milijardami € dodatnih posojil, v katerem pa je bil predviden tudi 50% odpis nominalne vrednosti obveznic. Prestrukturiranje dolga je bila končana marca 2012,

ko so bile obveznice zamenjane z novimi. Med večjimi poraženci delnega odpisa so grške institucije javnega prava, ki so svoje prihranke morale imeti v državnih obveznicah, in mali imetniki obveznic; prve naj bi izgubile 16.2 milijard evrov, kar pa, ker so javne, ni imelo vpliva na skupni znesek neporavnane dolga. Svoje prihranke naj bi izgubilo tudi 15.000 družin, saj so banke več let (podobno kot pri nas) prodajale državne obveznice kot obliko ničelnega tveganja varčevanja.

Tabela 7
Uporaba financiranja, 2010-2015

40

	mrd. €	%
Financiranje	243,2	100
amortizacija dolga	112,5	46,3
rekapitalizacija bank	48,2	19,8
stroški odpisov PSI	34,5	14,2
drugo	23,4	9,6
proračunska bilanca	24,6	10,1

Vir:
Truth Committee on Public Debt, Athens 2015

V novo posojilo je bila vključena dodelitev 48 milijard € za dokapitalizacijo bank. Prestrukturiranje dolga je bila končano decembra 2012, ko je ECB izvedla re-odkup grških obveznic. To je še dodatno zmanjšalo dolg, povsem pa se je spremenila struktura upnikov. Delež obveznic se je od leta 2011 zmanjšal z 91,12% na 20,69% v letu 2014, delež posojil pa se je povečal s 5,21% v letu 2009 na 73,06% v letu 2014. Za kaj je bila porabljena pomoč kaže Tabela 7, kakšna je zdajšnja struktura upnikov pa Tabela 8.

Tabela 8
Javni dolg Grčije, 30.4.2015

	mrd. €	%
zakladne menice	14,9	4,8
obveznice – privatni sektor	39,4	12,6
obveznice pri ECB	19,9	6,4
obveznice pri centralnih bankah	7,3	2,3
EFSF	130,9	41,9
članice evro območja	52,9	16,9
posojila MDS	20,6	6,6
kratkoročna posojila	10,3	3,3
Ostalo	16,5	5,2
SKUPAJ	312,7	100

Vir: Truth Committee on Public Debt, Athens 2015

V obdobju »reševanja« (2010-2014) je javni dolg doživel največji porast. Dva programa pomoči sta dejansko reševala zasebne upnike, Grčiji pa nista pomagala. »Reševanje« je temeljilo na napačnih predpostavkah o funkcioniranju gospodarstva. Pomoč so sproti izničili pogoji, ki so jih postavljali upniki, popravke v števcu je izničilo zmanjševanje imenovalca. Gospodarska uspešnost se je še poslabšala in razmerje med dolgom in BDP povečalo; zdajšnji grški javni dolg je nevzdržen. Za razliko od splošnega mnenja, da Grčija ne izvaja reform, je Grčija radikalno a povsem stihijsko izvajala tako imenovane strukturne reforme (odpuščanje, zmanjševanje plač in pokojnin, krčenje sociale).

Kako zgrešene so bile napovedi mednarodnih institucij in »reševalcev«, kaže, na primer poročilo MDS ob grški zahtevi za stand-by iz leta 2010. BDP naj bi se po prognozah MDS med 2009 in 2014 zmanjšal za 1,5% (ob napovedani dinamiki: -4,0% v letu 2010, -2,6% v letu 2011, + 1,1% v letu 2012 in + 2,1% v letih 2013 in 2014). Dejansko se je BDP v tem razdobju zmanjšal za 22%. Že oktobra 2010 je MDS postal previdnejši in odkril, da fiskalna konsolidacija običajno zavira oživljanje, v 2011 je Oliver Blanchard priznal, da je varčevanje slabo za rast, in v 2013, da "so fiskalni multiplikatorji bistveno višji, kot se implicitno predpostavlja" in da je treba državam omogočiti dostop do sredstev sklada »brez zatekanja k ukrepom, ki uničujejo nacionalno ali mednarodno blaginjo". Kljub takšnim ugotovitvam zdajšnji scenarij reševanja še naprej temelji na nerealnih predpostavkah; po njih naj bi se razmerje dolg/BDP zmanjšalo s 177,1% v letu 2014 na 139,4% leta 2019, rast naj bi prispevala za 27,3% in primarni presežki 19,9%. Okrevanje naj bi vodilo domače povpraševanje, prispevek javnega povpraševanja k rasti naj bi bil pozitiven, okrevanje bi imelo negativen učinek na uvoz. Pri tem ostaja nejasno, kako naj se krepí domače povpraševanje, če se povečuje brezposelnost in znižujejo plače, kako naj k povpraševanju prispeva zmanjšanje javnofinančnih odhodkov in kako naj Grčija nadomešča uvoz brez ustreznih domačih proizvodnih kapacitet.

41

3. Grexit ? Ne, protektorat !

Po nekaj letih katastrofalnih gospodarskih rezultatov, ki so Grčijo spremenili v državo tretjega sveta, je bil v januarju letos izvoljena »radikalna« Siriza. Gospodarski problemi Grčije so s tem postali predvsem politični problemi, saj naj bi širjenje »radikalne« levice ogrozilo obstoječi evropski red.

V začetku julija so Grki na referendumu evropskim oblastnikom rekli »NE«, ki je bil presenetljivo močan, če upoštevamo grožnje s posledicami in vrste pred bankami. Evropski »državniki« so NE sprejeli kot nekakšno žalitev, in bi morda kljub nasprotnim zagotovitvam, vsaj intimno Grčijo, želeli kaznovati z »izgonom iz raja« izključitvijo iz evro območja. Res ne sodi tja, a to je bilo jasno že, ko je evro nastajal (»Tolar in evro«, *Gospodarska Gibanja*, februar 1998) in preden je Grčija vstopila v evro območje. Razlog je bil enostaven; članice evro območja niso in ne bodo postale »optimalno denarno področje«, zato se bo evro iz največjega dosežka evropskega združevanja v slabih časih spremenil v njegovo grožnjo.

Teoretični pogledi na optimalno denarno področje in evro, ki so nedvomno kazali, da je evro političen projekt brez trdnih ekonomskih temeljev, segajo v šestdeseta in sedemdeseta leta prejšnjega stoletja. Mundell (1961), McKinnon (1963), Kenen (1969), Haberler (1970), Fleming (1971), Johnston (1971), Ishijama (1974) so najbolj znani teoretiki razprav o optimalnem denarnem območju. Čeprav se njihovi teoretični kriteriji za obstoj optimalnega denarnega področja močno razlikujejo ali pa si celo nasprotujejo, se v primeru evro območja malone seštevajo, zato je bilo očitno, da bo evro slej ko prej zabredel v težave, saj se bodo z izgubo tečajnih politik na področju, ki ni optimalno denarno področje, gospodarske in socialne razlike med posameznimi deli EU povečale in ne zmanjšale. Pomisleki ekonomske narave, ki so jih pred uvedbo evra izražali predvsem nemški ekonomisti, so bili spregledani; kriterije za vstop so prilagodili političnim potrebam, ki 120 odstotkov javnega dolga v bruto domačem produktu in njegovo nekajletno zmanjševanje izenačijo kar z zahtevanimi 60 odstotki. Koristi denarne unije, ki naj bi izhajale iz znižanja transakcijskih stroškov, povečanja trgovinske menjave in učinkovitosti investicij, ne odtehtajo stroškov unije, ki ni optimalno denarno področje, predvsem povečanja brezposelnosti in njenih političnih posledic.

Izkustveni argumenti za ustvarjanje enotnega denarnega področja, kot so praktično delovanje denarne zveze med Nemčijo, državami Beneluksa in Avstrijo, denarna unija ZDA ali sklicevanje na razdobje zlatega standarda konec 19. in na začetku 20. stoletja so malo uporabni ali pa bi bili vsaj enako uporabni kot protargumenti. V primeru denarne zveze med Nemčijo na eni strani ter Avstrijo in Beneluksom na drugi je šlo za “de facto” in ne “de iure” denarno zvezo med centralno državo in sateliti. Gospodarsko so države te zveze skoraj enako razvite, socialna homogenosti pa močno presega homogenost evrskih držav. Primerjanje evro območja z enotnim denarnim področjem ZDA je še manj upravičeno; mobilnost dela v ZDA je neprimerno višja kot je v Evropi, fiskalni prihodki in odhodki zvezne oblasti v ZDA so trikrat tolikšni kot so skupni prihodki in odhodki vseh držav (states) in lokalnih skupnosti skupaj, fiskalni transferji in drugi ukrepi za enakomernejši gospodarski razvoj, torej za hitrejši razvoj posameznih držav pa so prav tako veliki. V Evropi je drugače. Mobilnost dela je majhna, razlike v gospodarskih sistemih so, kljub vsaj navidezni makroekonomski homogenizaciji, ki jo določajo maastrichtski kriteriji, velike. Fiskalni prihodki in odhodki centralne oblasti bodo slej ko prej ostali majhni, za enkrat vsa sredstva, ki jih dobi “centralna oblast” dosežajo le tridesetino fiskalnih prihodkov in izdatkov držav članic, kar onemogoča fiskalne transfere za popraviljanje nesimetričnih učinkov centralne denarne oblasti. Če ekonomskim pomislekom dodamo še politične, socialne, vrednostne, jezikovne in druge razlike med članicami EU, je jasno, da koristnost in trajnost evra nista bila zagotovljena.

Čiste gospodarske posledice bankrota Grčije, ki ima le 1.6 odstotka BDP Evropske unije, in njenega izstopa iz evrskega območja bi morale biti za evro območje in EU malone zanemarljive, če bi šlo za trdno gospodarsko in politično skupnost. Ker ne gre, njene voditelje skrbi usoda evra, a še mnogo bolj naraščanje levega »radikalizma« v večjih evropskih

državah in vse večji dvomi v zdajšnjo EU in njen način »reševanja« gospodarske krize. Zato bi pravzaprav težko govorili po pogajanjih, saj so bile moči neizenačene, evropske oblasti so pet mesecev »pogajanj« na vse mogoče načine izsiljevale Grčijo in jo pripeljale na rob popolnega finančnega zloma in propada bank, ter popolne zaustavitve gospodarstva. Z »reševanjem« grške krize se je prvič kot praktično in spodobno postavilo vprašanje o morebitnem izstopu ali »začasni« izključitvi članice ter vprašanje, ali bi izključitev koristila ali škodovala evru, oziroma ali se je z grško krizo začel konec evropskega »bratstva i jedinstva«. Za zdaj kaže, da si evropski »državniki«, kljub takšnim zelo odkritim željam nemškega finančnega ministra, le niso upali zrušiti največjega »dosežka« evropske integracije. Odločitev so prenesli na Grčijo, ki prav tako ni upala zapustiti evrskega območja in je raje postala protektorat. Vendar pa so o možnosti tiskanja »bonov« v Grčiji razmišljali kot nekakšnem zasilnem izhodu, če bi jih v to prisilili, kar bi bil najbrž odločilen korak za vrnitev k drahmi. Ne za pet let, kot so predlagali Nemci, za zmeraj.

Po dolgih pogajanjih finančnih ministrov so predsedniki vlad članic evro območja sprejeli izjavo, v kateri poudarjajo potrebo po obnovitvi zaupanja v grške oblasti kot predpogoj za sporazum o novem programu ESM. Po njej je morala Grčija že do 15. julija uzakoniti prvi sklop ukrepov, ki so bili sprejeti po dogovoru z »institucijami«, kar je novo ime za osovraženo trojko. Med ukrepe, ki jih mora sprejeti Grčija, sodijo:

- povišanje stopenj DDV in širitev davčne osnove za povečanje davčnih prihodkov;
- zagotovitev srednjeročnega primarnega presežka v višini 3.5 odstotka BDP do leta 2018, v skladu z letnim načrtom, s katerim bi se strinjale »institucije«;
- izvedba ambiciozne pokojninsko reformo in kompenzacija odločbe ustavnega sodišča o pokojninski reformi iz leta 2012, ki je povečala pravice upokojenecv;
- sprejem ambiciozne reforme trga proizvodov z izvajanjem vseh priporočil OECD, vključno z nedeljskim odpiranjem trgovin, odpiralnih časih, prodaji zdravil, lastništvom farmacij, mlekarin in pekarn;
- privatiziranje operaterja prenosnega omrežja električne energije, razen če je mogoče najti nadomestne ukrepe, ki imajo enak učinek;
- pregled in spremembe določb o kolektivnem pogajanju in odpuščanju v skladu z urnikom, ki ga predlagajo »institucije«. Vse spremembe, morajo temeljiti na najboljših mednarodnih in evropskih praksah, in ne smejo vključevati vrnitve na politike, ki niso združljive s cilji spodbujanja trajnostne in vključujoče rasti;
- popolno izvajanje določb Pogodbe o stabilnosti, usklajevanju in upravljanju v ekonomski in monetarni uniji; v primeru neizpolnitve obvez, mora Fiskalni svet po posvetu z »institucijami« takoj zmanjšati javne izdatke.
- sprejem ukrepov za okrepitev finančnega sektorja, vključno z odločnim ukrepanjem pri slabih oziroma nedonosnih posojilih;
- sprememba in nadomestitev zakonodaje, sprejete v letu 2015, ki ni bila dogovorjena z »institucijami« in je v nasprotju z zavezami iz programa;
- zagotovitev popolne pravne neodvisnosti ELSTAT;
- zagotovitev posodobitve, pocenitve in »de-politizacije« javne uprave do 20. julija po pogovorih z »institucijami«.

Z razširjenim programom privatizacije mora grška vlada pridobiti 50 milijard evrov, ki jih prenese na poseben sklad, pol naj bi jih porabili za dokapitalizacijo bank, pol pa za odplačilo novega posojila ESM in naložbe v skladu z Junkersovo idejo pospeševanja naložb. Ta sklad (ki naj bi bil po prvotnem nemškem predlogu v Luksemburgu) ostaja v Grčiji, a pod popolnim nadzorom »institucij«. Vlada se mora posvetovati, »institucije« pa strinjati z osnutki zakonodaje na posameznih področjih preden gredo osnutki v parlament.

44

V grško zakonodajo se vrača niz pogojev, ki je še bolj kaznovaleen od tistih, ki so jih Grki zavrnili na referendumu. Najbrž ni mogoče spregledati, da se je Grčija spremenila v protektorat, nad katerim bedi Evropska komisija. Nabor ukrepov, ki jih je sprejel grški parlament, sega na vsa gospodarska področja in daleč presega vse, na čemer naj bi temeljilo evropsko združevanje. Cela vrsta zahtev nima veliko opraviti s krizo (odpiralni časi trgovin?), druge imajo za očitni cilj ustrahovanje in uničenje »radikalne« levice, tretje kažejo na nespoštovanje tradicionalnih nacionalnih vrednot in njihovo zamenjavo z »nemškimi«. Skupno zahtevam pa je, da se tudi v tretjem poskusu »reševanja« grškega dolga ohranja gospodarska politika, ki ne more pripeljati do oživljanja gospodarstva. Razprave o grškem dolgu razkrivajo, da se za navidezno enotnostjo evrskih držav o reševanju Grčije skrivajo velike razlike med »severnim centrom« in »južno periferijo«, ki se jim vse bolj pridružujeta tudi ECB in MDS¹. MDS je eksplicitno ocenil, da je moratorij na odplačevanje in prolongiranje kreditov za 20 let ali ustrezen odpis dolga nujen za uspešno sanacijo!!!

Zaveze so ultimati za začetek pogajanj z grškimi oblastmi o finančnih potrebah novega programa, ki so jih »institucije« ocenile na 86 milijard evrov. A to še ne pomeni, da bo Grčija po potrditvi zahtev v grškem parlamentu dobila pomoč v okviru ESM; vrh evro skupine samo poziva k razpravi kot nujni. Dogovore lahko zaustavljajo ali zadržujejo posamezne članice s pomočjo svojega parlamenta ali ustavnega sodišča, nedvomno pa je, da bo v kriznem stanju, v kakršnem se je znašla Grčija, treba najti zasilne začasne rešitve, ki bodo omogočile odprtje bank in preprečile kolaps grškega bančnega sistema. Odločilno pri tem bo ravnanje ECB pri zagotavljanju likvidnosti in omogočanju, da Grčiji preživi mesece do sklenitve sporazuma, in kratkoročni premostitveni krediti iz mehanizmov evro območja oziroma EU.

¹ <http://www.theguardian.com/news/datablog/2015/jul/15/the-imf-position-on-greece-explained>
<http://www.theguardian.com/business/2015/jun/30/greek-debt-troika-analysis-says-significant-concessions-still-needed>

Domače končno trošenje za blago in tržne storitve

Leto	Prebivalstvo			Investicije v osn. sredstva			Širša država			Skupno		
	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast
2007	17205	7,8	0,73	9631	21,0	0,99	2212	6,7	1,16	29048	11,8	0,87
2008	19243	8,8	0,00	10405	9,78	0,87	2526	14,18	1,35	32174	9,50	0,87
2009	18852	-2,30	-2,78	8369	-22,11	-23,57	2512	-0,57	2,56	29732	-8,70	-9,29
2010	19578	0,74	3,64	7651	-9,69	-5,79	2512	-0,10	-1,79	29741	-2,24	-1,78
2011	20675	2,80	1,19	6694	-6,62	-0,96	2443	-2,77	-5,99	29812	0,07	-0,11
2012	20452	-1,08	-0,43	6157	-8,03	-6,99	2363	-3,27	-4,63	28972	-2,82	-2,26
2013	19524	-1,76	2,62	6304	0,47	-0,76	2237	-5,32	-6,49	28066	-1,56	-2,54
2014	19417	0,61	1,07	7503	5,28	6,37	2230	-0,41	-1,21	29150	1,69	2,21
2014/1	1485	0,00	1,14	508	6,42	0,83	176	-10,66	-0,76	2169	0,44	0,89
2	1358	1,07	0,16	557	5,21	1,29	184	18,30	2,26	2099	3,47	0,63
3	1600	3,82	0,17	685	5,05	0,66	171	-17,27	-0,39	2455	2,34	0,28
I	4442	1,68		1750	5,50		531	-5,06		6724	2,07	
4	1682	5,74	1,32	647	8,76	1,67	183	-7,36	-0,46	2511	5,41	1,26
5	1600	-0,14	-0,39	630	6,60	-0,11	165	-14,90	-0,85	2396	0,33	-0,34
6	1661	-1,78	-0,53	651	7,38	0,31	190	8,78	2,14	2501	1,21	-0,13
II	4943	1,21		1928	7,58		538	-4,97		7409	2,30	
7	1710	4,15	0,15	675	11,73	0,84	207	4,53	2,97	2592	6,05	0,53
8	1573	-4,18	-1,60	614	8,99	0,11	170	5,56	-1,05	2357	-0,38	-1,16
9	1667	1,51	-0,58	666	5,22	-0,26	169	1,02	2,09	2522	2,43	-0,29
III	4970	0,50		1955	8,58		546	3,73		7471	2,73	
10	1746	-1,69	-0,55	676	1,74	0,66	180	3,79	-1,24	2602	-0,45	-0,32
11	1583	-1,73	-0,49	601	-8,88	-2,21	182	-0,39	-1,45	2366	-3,55	-1,02
12	1733	1,04	0,52	594	7,58	-1,63	253	9,40	3,30	2579	3,26	0,20
IV	5062	-0,78		1871	-0,27		615	4,69		7547	-0,23	
2015/1	1444	-2,76	-0,06	506	-0,51	-0,90	154	-12,49	-4,25	2104	-3,02	-0,66
2	1372	1,04	0,54	570	2,32	0,16	147	-20,01	-2,47	2089	-0,46	0,22
3	1609	0,58	0,77	680	-0,69	-0,55	200	17,02	0,97	2489	1,37	0,47
I	4425	-0,40		1756	0,32		501	-5,59		6682	-0,62	
I	1606	-4,52	0,42	654	1,16	1,14	180	-1,80	-1,47	2440	-2,86	0,47

Leto	Izvoz Slovenije*			Izvoz Slovenije izven EU27**			Izvoz EU27**			Izvozne cene Slovenija**		Izvozne cene EU27**	
	mil. €	letni porast	mesečna rast	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja
2007	19387	15,7	0,85	6740	15,3	1237251	6,7	1237251	105,7	21	104,9	1,5	
2008	19724	1,74	-0,68	7407	9,90	1308960	5,4	1308960	109,3	3,4	108,0	2,9	
2009	16006	-18,85	-21,86	5773	-22,07	1090939	-16,6	1090939	107,3	-1,82	107,0	-0,84	
2010	18251	14,02	16,09	6359	10,16	1338504	22,63	1338504	110,3	2,75	112,7	5,27	
2011	20458	12,10	13,22	7255	13,87	1530880	13,47	1530880	117,6	6,57	117,7	4,45	
2012	20884	2,08	1,60	7827	7,89	1685277	10,09	1685277	124,2	2,90	124,7	4,80	
2013	21620	2,65	1,85	6447	3,02	1733123	2,97	1733123	107,2	-0,27	108,7	-0,88	
2014	23054	6,63	6,44	6704	3,99	1705004	-1,62	1705004	107,4	0,22	108,4	-0,24	
2014/1	1817	8,73	2,06	487	4,66	130449	-0,99	130449	107,5	1,80	107,6	-1,56	
2	1779	4,60	0,68	532	4,96	135816	1,01	135816	108,9	3,42	107,4	-1,47	
3	1993	5,17	-0,14	604	4,05	142783	-6,47	142783	106,9	-0,83	107,5	-1,47	
I	5588	6,12		1623	4,53	409047	-2,34	409047	107,8	1,44	107,5	-1,50	
4	1965	2,28	1,34	614	2,92	138958	-7,76	138958	108,9	0,93	107,1	-2,10	
5	1834	1,69	-0,85	520	-3,27	141035	-8,78	141035	107,2	-1,47	107,7	-1,01	
6	1946	8,42	-0,03	591	14,99	141701	-2,18	141701	104,8	0,00	108,6	-0,46	
II	5746	4,08		1725	4,66	421694	-6,32	421694	107,0	-0,19	107,8	-1,19	
7	2023	5,54	1,32	589	0,60	151479	-2,46	151479	108,5	1,02	108,8	1,02	
8	1545	1,75	-1,00	457	-0,95	123239	-7,71	123239	107,5	-2,27	109,0	0,65	
9	2153	13,83	2,02	586	9,07	150659	6,77	150659	110,0	4,07	109,4	0,92	
III	5722	7,40		1632	3,02	425377	-1,06	425377	108,7	0,90	109,1	0,86	
10	2162	8,41	1,58	600	6,27	157324	2,36	157324	108,0	1,03	109,7	1,20	
11	2010	7,49	0,11	543	-0,06	145709	2,40	145709	107,5	-0,56	109,2	0,74	
12	1827	11,24	1,98	581	4,95	145853	5,53	145853	103,1	-4,27	109,3	0,74	
IV	5999	8,94		1724	3,76	448885	3,38	448885	106,2	-1,27	109,4	0,89	
2015/1	1816	-0,06	0,09	459	-5,91	126727	-2,85	126727	108,8	1,21	109,5	1,77	
2	1868	5,02	0,03	542	1,86	138025	1,63	138025	109,5	0,55	111,4	3,72	
3	2161	8,47	0,34	615	1,79	162375	13,72	162375	107,8	0,84	112,9	5,02	
I	5845	4,60		1615	-0,50	427127	4,42	427127	108,7	0,87	111,3	3,50	
4	1956	-0,44	-1,15	578	-5,85	155381	11,82	155381					

* podatki SURS, ** podatki Eurostat

Leto	Uvoz												
	Uvoz Slovenije*			Uvoz Slovenije izven EU27**			Uvoz EU27**			Uvozne cene Slovenija**		Uvozne cene EU27**	
	mil. €	letni porast	mesečna rast	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medletna stopnja	mil. €	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja
2007	21236	16,0	0,87	6050,0	41,4	1422211	5,2	1422211	5,2	120,2	3,9	111,7	0,6
2008	22648	6,65	-0,05	7240,0	19,7	1550276	8,12	1550276	8,12	128,0	6,8	121,8	8,7
2009	16773	-25,94	-28,77	5527	-23,65	1983313	-22,70	1983313	-22,70	117,8	-7,96	108,9	-10,53
2010	19504	16,29	17,44	7292	31,94	1482947	23,70	1482947	23,70	128,0	8,65	123,8	13,65
2011	21954	12,56	14,40	8250	13,06	1681150	11,40	1681150	11,40	138,7	8,33	137,2	10,80
2012	22051	0,44	-0,51	8166	-1,02	1782930	6,05	1782930	6,05	141,1	4,58	146,5	6,26
2013	22180	0,46	-0,64	7525	7,89	1683261	-6,39	1683261	-6,39	108,3	-3,50	114,4	-3,65
2014	22566	1,74	2,30	7896	4,92	1679925	-0,20	1679925	-0,20	105,5	-2,63	111,4	-2,61
2014/1	1782	-4,40	0,80	623	1,04	144065	-3,83	144065	-3,83	107,0	-2,90	113,0	-2,75
2	1783	0,71	0,56	605	13,99	131107	-2,00	131107	-2,00	107,0	-2,64	113,3	-2,58
3	1914	1,80	-0,94	641	5,86	138848	0,23	138848	0,23	106,5	-4,05	112,8	-3,26
I	5479	-0,64		1869	6,63	414020	-1,91	414020	-1,91	106,8	-3,20	113,0	-2,86
4	1903	-0,29	1,11	673	0,22	138054	-3,24	138054	-3,24	106,1	-4,16	110,6	-4,66
5	1917	-1,61	-0,03	719	15,55	140462	0,16	140462	0,16	104,8	-3,94	110,9	-2,72
6	1856	5,70	0,19	664	20,94	138943	1,57	138943	1,57	105,1	-4,11	111,7	-2,02
II	5676	1,13		2056	11,57	417459	-0,54	417459	-0,54	105,3	-4,07	111,1	-3,14
7	1941	2,77	1,35	612	-5,44	150017	3,60	150017	3,60	105,7	-0,94	111,1	-1,68
8	1635	3,42	-0,54	612	1,32	132068	-3,00	132068	-3,00	106,6	-0,28	111,4	-2,54
9	2000	7,19	1,16	747	14,69	148038	4,51	148038	4,51	104,1	-2,53	111,8	-2,95
III	5577	4,51		1971	3,60	430123	1,78	430123	1,78	105,5	-1,25	111,4	-2,39
10	2057	2,18	0,63	726	-8,52	149623	0,03	149623	0,03	106,3	-0,84	111,9	-1,15
11	2014	2,50	0,46	678	3,83	135213	-2,88	135213	-2,88	105,5	0,00	110,2	-1,08
12	1764	1,43	-0,13	596	2,62	133488	2,65	133488	2,65	101,2	-4,98	107,9	-3,83
IV	5835	2,06		1999	-1,35	418324	-0,12	418324	-0,12	104,3	-1,94	110,0	-2,02
2015/1	1786	0,22	-0,99	619	-0,63	137467	-4,58	137467	-4,58	104,5	-2,34	106,4	-5,84
2	1866	4,67	0,42	699	15,43	134374	2,49	134374	2,49	104,1	-2,71	109,2	-3,62
3	2047	6,93	0,43	694	8,19	152308	9,69	152308	9,69	108,3	1,69	111,8	-0,89
I	5699	4,01		2011	7,60	424149	2,45	424149	2,45	105,6	-1,12	109,1	-3,45
	1963	3,13	0,29	678	0,74	143216	3,74	143216	3,74				

* podatki SURS, ** podatki Eurostat

Leto	Gospodarska aktivnost in brezposelnost v EU											
	Industrijska produkcija EU27			Predelovalna dejavnost EU27			Gradbena aktivnost EU27			Trgovina na drobno EU27		
	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	EU 27	EU 15
2007	111,61	3,3	113,04	3,9	111,27	3,7	107,73	3,5	71	7,4	4,9	
2008	109,13	-2,2	108,05	-4,4	103,33	-7,1	111,06	3,1	70	7,2	4,4	
2009	91,18	-16,2	91,31	-15,2	93,35	-9,6	107,76	-3,0	8,9	9,0	6,0	
2010	97,38	6,5	97,93	7,3	88,85	-4,4	110,34	2,1	9,6	9,5	7,2	
2011	101,15	3,40	103,14	4,80	89,89	0,07	111,85	1,30	9,6	9,7	8,1	
2012	98,73	-2,1	100,59	-2,2	87,09	-5,9	113,96	1,1	10,5	10,6	8,9	
2013	100,32	3,6	101,69	1,1	92,27	5,9	102,89	-9,8	10,9	11,1	10,2	
2014	101,43	1,06	103,77	2,05	94,22	2,93	104,76	1,80	10,2	11,6	9,7	
2014/1	97,4	2,1	96,08	3,2	77,41	5,5	97,36	1,8	11,0	12,4	10,9	
2	99,67	2,5	100,32	4,4	83,87	5,1	91,03	2,1	11,0	12,4	11	
3	109,02	1,0	111,38	2,9	94,52	6,6	101,73	1,6	10,8	12,1	10,5	
I	102,03	1,9	102,59	3,5	85,27	5,8	96,71	1,9	10,9	12,3	10,8	
4	100,95	2,4	103,9	3,9	93,98	7,0	102,54	3,1	10,4	11,8	9,7	
5	101,08	1,2	104,33	1,8	95,84	4,5	103,6	1,0	10,2	11,5	9,2	
6	103,88	0,8	108,31	1,3	100,24	0,8	104,36	1,7	9,9	11,0	9,0	
II	101,97	1,5	105,51	2,3	96,69	4,0	103,50	1,9	10,2	11,4	9,3	
7	101,97	1,7	105,91	2,7	95,53	1,1	105,78	0,6	9,7	11,0	9,3	
8	86,97	-0,2	88,57	0,5	84,59	1,7	103,02	2,1	9,7	10,9	9,3	
9	105,28	0,6	109,84	1,2	100,66	0,0	101,94	0,7	9,8	11,3	9,2	
III	98,07	0,8	101,44	1,5	93,59	0,9	103,58	1,1	9,7	11,1	9,3	
10	106,76	0,8	110,25	1,4	104,59	0,9	106,87	1,0	10,0	11,5	9,5	
11	106,69	-0,2	109,15	0,6	102,59	1,6	108,12	2,1	10,2	11,8	9,5	
12	98,59	1,0	98,14	1,7	96,07	-0,5	131,16	4,0	9,8	11,3	9,8	
IV	104,01	0,5	105,85	1,2	101,08	0,7	115,38	2,5	10,0	11,5	9,6	
2015/1	98,44	1,1	96,94	0,9	78,4	1,3	99,38	2,1	10,2	11,6	10	
2	101,46	1,8	101,73	1,4	82,7	-1,4	92,91	2,1	10,2	11,7	9,8	
3	111,46	2,2	113,9	2,3	94,72	0,2	103,79	2,0	10,0	11,6	9,5	
I	103,79	1,7	104,19	1,6	85,27	0,0	98,69	2,1	10,1	11,6	9,8	
4	102,13	1,2	105,09	1,1	95,2	1,3	104,55	2,0	9,7	11,2	9,0	
5									9,5	11,0	8,7	

Leto	Poslovna klima EU28		Naročila, predelovalna dejavnost EU28		Naročila, pričakovanja in poslovni optimizem v EU		Naročila, gradbeništvo EU28		Trgovina na drobno pričakovanja EU28		Poslovni optimizem EU28	
	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	indeks naročil	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	EU 27	Slovenija
2008	-0,38	-1,67	-15,51	-18,47	-17,24	-9,17	-3,58	-17,69	-10,09	-4,28		
2009	-2,55	-2,17	-53,00	-37,49	-45,33	-28,09	-13,12	-9,54	-26,53	-16,44		
2010	0,45	2,92	-24,36	28,65	-43,25	2,08	6,02	19,12	-5,13	21,40		
2011	0,60	0,16	-11,68	12,70	-40,31	4,12	-0,64	-6,85	-2,33	2,62		
2012	-0,70	-1,30	-24,07	-12,39	-41,17	-0,86	-5,45	-4,81	-10,70	-8,37		
2013	-0,44	-0,20	-22,78	1,30	-39,82	1,35	-0,70	4,76	-7,63	3,08		
2014	0,24	0,68	-14,41	8,31	-35,16	4,43	9,15	9,78	-3,58	4,02		
2014/1	0,4	1,2	-14,9	13,3	-38,9	3,8	8,4	15,4	-1,2	8,3		
4	0,3	1,3	-11,3	18,7	-35,5	7,7	18,3	23,7	0,8	9,9		
5	0,4	1,1	-12,8	14,7	-37,1	3,5	14,4	15,5	-0,9	8,2		
6	0,2	0,9	-12,5	11,0	-35,6	3,5	9,7	11,6	-2,8	6,2		
II	0,3	1,1	-12,2	14,8	-36,1	4,9	14,1	16,9	-1,0	8,1		
7	0,2	0,7	-13,3	8,9	-32,4	6,2	7,2	8,3	-4,5	4,9		
8	0,2	0,5	-11,9	4,8	-32,1	5,4	8,4	3,0	-3,5	1,2		
9	0,0	0,2	-16,6	0,9	-30,2	2,9	4,1	-3,7	-4,8	-1,7		
III	0,1	0,5	-13,9	4,9	-31,6	4,8	6,6	2,5	-4,3	1,5		
10	0,1	0,1	-17,9	1,4	-32,3	6,7	6,3	0,6	-7,5	-1,3		
11	0,2	-0,1	-15,2	0,7	-34,7	3,3	8,9	8,0	-7,7	-1,8		
12	0,1	-0,2	-15,9	-0,3	-34,3	3,5	7,8	4,5	-8,2	-2,0		
IV	0,1	-0,1	-16,3	0,6	-33,8	4,5	7,7	4,4	-7,8	-1,7		
2015/1	0,2	-0,1	-15,3	1,2	-35,3	4,5	6,2	1,4	-4,0	-1,1		
2	0,1	-0,3	-13,7	0,8	-33,4	5,2	7,6	-2,5	-0,9	-0,4		
3	0,2	-0,3	-11,6	2,0	-33,8	4,6	15,5	5,2	0,2	0,3		
I	0,2	-0,2	-13,5	1,3	-34,2	4,8	9,8	1,4	-1,6	-0,4		
4	0,3	0,0	-9,5	1,8	-27,9	7,6	16,1	-2,2	-0,1	-0,9		
5	0,3	-0,1	-10,7	1,6	-30,4	5,8	22,0	6,7	-0,8	-0,2		
6	0,1	-0,1	-10,8	1,3	-28,2	7,4	14,1	4,4	-2,7	0,1		
II	0,2	-0,1	-10,3	1,6	-28,8	6,9	17,4	3,0	-1,2	-0,3		

Leto	Gospodarska klima			Naročila, predelovalna dejavnost			Naročila, gradbeništvo			Trgovina na drobno prčakovanja			Poslovni optimizem		
	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	indeks naročil	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	
2007	13,4	31	8,3	3,8	13,0	19,4	40,9	4,8	11,6	18					
2008	2,2	-11,2	-19,3	-27,6	-6,5	-19,5	30,5	-10,4	-4,3	-15,9					
2009	-22,3	-25,5	-61,7	-42,4	-61,7	-55,2	0,0	-30,5	-22,9	-18,6					
2010	-8,8	12,9	-24,6	37,1	-68,8	-7,1	24,9	24,8	-0,9	22,0					
2011	-6,7	2,0	-15,5	7,0	-59,3	9,7	24,7	-1,8	-0,3	-0,1					
2012	-16,7	-10,0	-32,4	-16,9	-52,7	6,6	20,0	-4,7	-10,9	-10,6					
2013	-13,4	3,3	-26,5	5,8	-32,5	20,2	24,0	4,0	-5,3	5,5					
2014	-2,17	11,25	-9,89	16,68	-15,08	17,47	30,49	6,48	2,05	7,42					
2014/I	-7,7	7,0	-19,7	16,5	-31,7	21,7	31,4	10,7	1,9	8,1					
4	4	9,0	-15,1	15,0	-22,8	24,3	38,7	1,2	5,3	10,4					
5	3	16,0	-7,1	15,3	-8	27,0	36,5	4,3	6,2	8,4					
6	1	13,0	-3,2	18,9	-6,7	22,8	29,8	-3,9	4,9	9,1					
II	0,0	12,7	-8,5	16,4	-12,5	24,7	35,0	0,5	5,5	9,3					
7	2	15,0	1,6	28,3	-4,1	21,1	34,5	6,0	4,0	12,0					
8	0	11,0	-4,6	17,8	-7,6	11,6	8,7	-4,1	3,6	6,2					
9	1	11,0	-10,5	16,1	-4,9	11,7	30,7	1,5	3,3	3,7					
III	1,0	12,3	-4,5	22,1	-5,5	14,8	24,6	1,1	3,6	7,3					
10	1	15,0	0,8	20,1	-5,0	11,2	28,7	0,1	1,2	7,3					
11	-3	12,0	-7,4	13,2	-10,3	6,6	30,9	29,2	-4,6	3,6					
12	-4	12,0	-14,1	6,0	-16,3	8,3	33,3	11,4	-4,9	3,9					
IV	-2,0	13,0	-6,9	13,1	-10,5	8,7	31,0	13,6	-2,8	4,9					
2015/1	2,2	11,2	-18,7	4,8	-27,2	3,2	24,4	0,8	4,5	6,9					
2	4,7	12,7	-14,6	5,6	-31,8	2,9	36,8	3,0	8,3	4,7					
3	6,7	12,7	-2,0	13,4	-34,9	-4,8	54,6	17,9	12,3	7,9					
I	4,5	12,2	-11,8	7,9	-31,3	0,4	38,6	7,2	8,4	6,5					
4	6,8	10,8	6,9	22,0	-30,5	-7,7	44,4	5,7	9,2	3,9					
5	8,2	5,2	2,5	9,6	-17,4	-9,4	58,3	21,8	9,2	3,0					
6	5,4	4,4	-1,9	1,3	-17,7	-11,0	33,9	4,1	4,0	-0,9					
II	6,8	6,8	2,5	11,0	-21,9	-9,4	45,5	10,5	7,5	2,0					

Leto	Industrijska produkcija															
	Skupno				Rudarstvo				Predelovalna industrija				Oskrba (el., plin, voda)			
	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	
2007	131,3	6,2	0,56	119,2	3,6	0,69	132,4	7,5	0,65	115,2	-11,1	0,96				
2008	129,1	-1,7	-0,06	117,3	-1,6	-0,32	130,2	-1,7	-0,03	116,2	0,9	0,00				
2009	107,6	-16,7	-1,64	113,7	-3,1	-0,29	107,1	-17,7	-1,77	107,5	-7,5	-0,64				
2010	115,3	7,1	0,78	127,5	12,1	1,00	115,3	7,6	0,84	107,8	0,3	-0,06				
2011	104,4	-9,5	-0,4	118,7	-7,7	-0,73	105,1	2,7	-0,45	89,1	4,6	0,09				
2012	104,1	0,0	-0,15	110,7	-6,6	-0,86	103,6	-1,0	-0,19	98,7	10,0	0,69				
2013	99,6	-4,3	0,31	88,2	-10,4	0,82	97,6	-5,8	0,35	120,1	2,16	0,26				
2014	101,5	2,1	0,48	83,4	-0,09	-2,26	101,4	4,2	0,53	103,3	-13,9	-1,09				
2014/1	95,4	-1,0	1,08	86,7	30,2	6,83	94,4	1,4	1,08	104,8	-2,6	-4,74				
2	95,3	-2,3	0,70	74,3	0,0	2,31	94,8	0,0	0,97	102,4	-19,4	-5,01				
3	106,3	2,9	0,08	63,6	-26,6	-4,4	106,7	5,4	0,07	108,3	-13,8	-2,30				
I	99,0	-0,1		74,9	-1,3		98,6	2,4		105,2	-18,3					
4	103,2	1,5	1,74	138,4	73,2	11,27	102,6	1,5	1,33	99,1	-9,8	-1,33				
5	101,5	0,5	-0,08	93	18,0	0,60	101,3	0,5	-0,42	101,6	-4,8	-0,18				
6	105,8	6,4	0,57	82,2	9,3	-3,25	107,1	8,7	0,59	94,3	-15,4	-1,3				
II	103,5	2,8		104,5	34,1		103,7	3,5		98,3	-10,1					
7	107	5,6	1,69	74,9	-20,1	-7,05	107,1	7,4	1,8	110	-6,1	2,19				
8	83,2	-1,3	-1,16	67,9	-27,4	-9,03	81,9	1,4	-0,97	98,1	-15,8	-0,08				
9	108,8	5,1	0,27	93,3	19,6	-4,72	109,6	6,8	0,41	100,4	-13,1	0,94				
III	99,7	3,4		78,7	-11,0		99,5	5,5		102,8	-11,6					
10	110,4	2,9	0,39	94,6	-3,4	-5,26	111	5,1	0,46	104,7	-16,2	0,18				
11	104,6	1,5	-0,46	77,2	-23,6	-7,91	104,9	3,7	-0,39	104,2	-13,7	-0,96				
12	96,3	3,5	0,95	55,1	-50,6	-6,53	95,3	8,2	1,43	111,7	-18,2	-0,53				
IV	103,8	2,6		75,6	-26,9		103,7	5,5		106,9	-16,1					
2015/1	98,4	3,3	0,12	74,1	-14,5	2,62	98,3	4,2	0,43	101,9	-2,8	-2,22				
2	101,4	6,5	0,49	71,8	-3,4	3,28	101,9	7,6	1,00	100,9	-1,5	-2,00				
3	114,3	7,7	1,09	81,8	29,8	4,39	115,9	8,8	1,18	104,9	-3,1	-0,23				
I	104,7	5,9		75,9	1,7		105,4	7,0		102,6	-2,5					
4	102,4	-0,2	-0,35	84,8	-37,5	4,41	103,5	1,4	-0,49	94,3	-4,9	0,30				

Leto	Promet													
	Letalski				Cestni				Železniški				Luški	
	PKM mio.	letni porast	mesečna rast	tkm	letni porast	mesečna rast	tkm	letni porast	tisoč ton	mesečna rast	letni porast	tisoč ton	letni porast	mesečna rast
2008	1349	13,8	1,49	16262	8,2	1,50	3520	-2,3	-1,22	16554	4,5	0,45		
2009	1194	-11,5	-1,16	14762	-9,2	-0,78	2668	-24,2	-0,85	13356	-19,3	-1,70		
2010	1224	2,5	0,19	15931	7,7	-0,36	3421	28,2	-1,42	14591	9,2	0,66		
2011	1219	0,2	-0,90	16440	3,2	0,54	3752	9,7	0,08	16201	14,0	1,20		
2012	1055	-13,5	-0,48	15888	-3,4	-0,69	3740	-7,5	0,02	16907	4,4	0,11		
2013	1061	0,56	0,30	15915	1,6	0,39	3799	9,5	-0,01	17185	1,6	0,39		
2013/10	84	2,5	-1,72	1399	1,8	0,16	381,1	24,9	1,00	1623	29,9	0,27		
11	65	-8,5	1,23	1379	1,8	-0,02	375,7	24,9	-0,38	1444	2,8	-0,15		
12	63	18,0	4,07	1164	1,8	-0,23	317,1	24,9	-1,82	1346	-10,5	-1,67		
IV	211	2,7		3942	1,8		1073,9	24,9		4412	6,1			
2014/1	60	7,8	2,16	1145	-9,7	-2,19	307,9	13,0	-3,02	1541	11,4	-0,16		
2	56	7,7	0,81	1226	-9,7	-2,22	329,6	13,0	-0,80	1548	6,5	3,98		
3	66	4,9	0,46	1333	-9,7	-2,09	358,3	13,0	-2,92	1512	11,5	0,65		
I	182	6,7		3704	-9,7		995,9	13,0		4601	9,7			
4	85	10,8	1,13	1393	2,2	0,13	347,3	15,7	1,45	1097	-17,8	-5,79		
5	96	5,5	0,46	1375	2,2	0,53	343,0	15,7	-0,80	1537	3,6	-1,45		
6	120	5,5	0,70	1400	2,2	0,81	349,3	15,7	-1,09	1539	2,0	0,33		
II	302	6,9		4168	2,2		1039,6	15,7		4172	-3,5			
7	140	-2,3	-1,90	1406	4,4	2,57	347,8	3,5	1,28	1692	12,0	3,31		
8	160	8,7	1,44	1140	4,4	2,53	281,8	3,5	-0,71	1247	-2,3	-1,48		
9	129	21,7	1,13	1410	4,4	2,28	348,7	3,5	0,63	1432	-2,3	0,45		
III	429	8,2		3956	4,4		978,3	3,5		4371	2,7			
10	110	31,0	4,13	1578	12,8	3,14	389,1	2,1	1,13	1790	10,3	4,88		
11	84	29,6	3,72	1555	12,8	2,65	383,5	2,1	1,18	1599	10,7	3,23		
12	72	13,9	4,36	1313	12,8	2,10	323,8	2,1	1,27	1480	10,0	-0,46		
IV	265	25,5		4445	12,8		1096,4	2,1		4869	10,3			
2015/1	65	8,9	1,06							1803	17,0	3,83		
2	57	1,2	-1,64							1447	-6,5	-0,37		
3	73	9,9	-0,97							1607	6,3	1,07		
I	195	6,9								4857	5,6			
4	100	16,8	0,91							2027	84,8	8,14		

Leto	Zaposlene osebe						Zaposlenost						Skupaj	
	v podjetjih in organizacijah	letni porast	pri samoz. osebah	letni porast	podjetniki in poklici	letni porast	iskalci zaposlitve	število	letni porast	aktivno prebivalstvo	letni porast	letni porast	letni porast	
2007	696116	3,1	69933	5,1	53303	3,5	71336	-16,9	925334	1,6				
2008	717564	3,1	72300	3,4	55442	4,0	63216	-11,4	942473	1,9				
2009	699435	-2,5	67937	-6,0	58507	5,5	86353	3,7	944524	0,2				
2010	685733	-2,0	61461	-9,5	59824	2,2	100504	16,4	935543	-1,0				
2011	671812	-2,0	57238	-7,0	61258	2,0	110692	10,0	934658	0,0				
2012	662552	-1,4	54491	-4,8	60823	-0,7	110183	-0,5	920184	-1,5				
2013	647584	-2,2	51139	-6,1	61395	0,9	119827	8,8	913423	-0,7				
2014	652557	0,8	50482	-1,3	64351	4,8	120109	0,2	917901	0,5				
2014/1	643055	-0,3	48456	-3,6	63191	4,8	129843	4,5	911404	-0,2				
2	644829	-0,2	48161	-3,7	63376	5,0	129764	4,6	913040	0,0				
3	647810	0,2	49096	-2,7	63680	5,2	126730	3,3	914384	0,2				
4	651008	0,6	49814	-2,6	63916	5,1	123636	1,9	920237	0,6				
5	653568	0,7	50424	-2,2	64124	5,3	119670	0,9	919754	0,6				
6	654659	0,8	50958	-1,5	64190	5,7	117352	0,6	919441	0,7				
7	654106	0,9	51035	-1,4	64206	4,8	116199	-0,8	918034	0,7				
8	653569	1,0	51292	-0,6	64360	4,9	114784	-1,6	916508	0,7				
9	656447	1,2	51715	-0,3	64824	5,1	112560	-1,8	918083	0,9				
10	658616	1,4	52274	0,5	65389	4,6	115901	-2,4	922325	0,6				
11	658996	1,4	52183	1,0	65538	4,0	115411	-3,3	922188	0,5				
12	654023	1,4	50387	1,7	65421	3,4	119458	-3,7	919416	0,4				
2015/1	651838	1,4	49117	1,4	65694	4,0	124279	-4,3	918533	0,8				
2	654339	1,5	49255	2,3	66015	4,2	122552	-5,6	919908	0,8				
3	657569	1,5	50620	3,1	66414	4,3	118099	-6,8	920565	0,7				
4	659579	1,3	51350	3,1	66726	4,4	114923	-7,0	917886	-0,3				
5							112385	-6,1						
6							110245	-6,1						

Leto	Cene življenjskih potrebščin																	
	Življenjske potrebščine				Osnovna inflacija				Blago				Storitve				Goriva	
	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	indeks	letni porast	indeks	letni porast	indeks	letni porast	indeks	letni porast		
2007	106,39	3,6	0,43	105,07	3,5	0,37	105,29	3,2	108,45	5,8	112,10	3,4	112,10	3,4	112,10	3,4		
2008	112,33	5,7	0,28	110,19	5,1	0,37	111,28	5,7	114,26	5,3	122,64	9,5	122,64	9,5	122,64	9,5		
2009	113,12	0,72	0,06	112,40	1,90	0,05	110,85	-0,37	117,96	3,24	117,13	-4,02	117,13	-4,02	117,13	-4,02		
2010	115,20	1,80	0,17	112,58	0,15	0,02	113,73	2,60	119,34	1,18	133,46	14,01	133,46	14,01	133,46	14,01		
2011	117,29	1,81	0,19	113,47	0,79	0,12	117,29	3,12	119,37	0,03	145,09	8,84	145,09	8,84	145,09	8,84		
2012	120,34	2,60	0,22	115,36	1,67	0,17	121,36	3,46	121,21	1,55	158,19	8,96	158,19	8,96	158,19	8,96		
2013	122,45	1,77	0,09	117,14	1,55	0,08	123,48	1,76	123,93	2,24	161,06	1,86	161,06	1,86	161,06	1,86		
2014	122,70	0,20	-0,01	118,15	0,83	0,03	122,17	-0,42	123,75	1,62	159,54	-1,39	159,54	-1,39	159,54	-1,39		
2014/1	121,76	0,5	-	117,02	1,2	-	121,49	-0,1	122,23	-	159,45	-	159,45	-	159,45	-		
4	123,05	0,4	-0,18	118,23	1,1	-0,12	123,02	-0,3	122,98	2,0	159,85	-1,7	159,85	-1,7	159,85	-1,7		
5	123,78	0,7	-0,01	118,92	1,3	0,04	123,86	0,1	123,49	2,1	160,75	0,6	160,75	0,6	160,75	0,6		
6	123,92	0,8	0,11	119,13	1,4	0,04	123,53	0,1	124,67	2,2	161,52	0,9	161,52	0,9	161,52	0,9		
II	123,58	0,6	-	118,76	1,3	-	123,47	0,0	123,71	-	160,71	-	160,71	-	160,71	-		
7	122,56	0,0	0,24	117,81	0,4	0,04	120,88	-0,6	126,16	1,3	161,94	-0,3	161,94	-0,3	161,94	-0,3		
8	122,56	-0,3	0,20	118,17	0,6	0,06	120,63	-0,9	126,71	1,0	159,99	-2,0	159,99	-2,0	159,99	-2,0		
9	122,88	-0,3	0,00	118,46	0,4	-0,08	122,06	-0,9	124,55	1,0	159,24	-2,6	159,24	-2,6	159,24	-2,6		
III	122,67	-0,2	-	118,15	0,5	-	121,19	-0,8	125,81	1,1	160,39	-1,7	160,39	-1,7	160,39	-1,7		
10	123,17	-0,1	-0,05	118,72	0,2	-0,05	122,78	-0,8	123,92	1,3	159,32	-1,1	159,32	-1,1	159,32	-1,1		
11	122,89	-0,3	-0,05	118,79	0,2	-0,05	123,17	-0,5	122,16	0,4	158,65	-1,0	158,65	-1,0	158,65	-1,0		
12	122,32	0,2	-0,04	118,48	0,8	-0,10	121,64	-1,0	123,69	2,8	154,82	-4,1	154,82	-4,1	154,82	-4,1		
IV	122,79	-0,1	-	118,66	0,4	-	122,53	-0,8	123,26	1,5	157,60	-2,1	157,60	-2,1	157,60	-2,1		
2015/1	120,75	-0,5	-0,07	117,43	0,8	0,01	119,16	-1,5	124,14	1,7	148,27	-7,3	148,27	-7,3	148,27	-7,3		
2	121,02	-0,4	-0,12	117,57	0,7	0,14	119,25	-1,5	124,83	2,2	148,06	-7,0	148,06	-7,0	148,06	-7,0		
3	122,10	-0,3	-0,10	118,50	0,6	0,08	120,98	-1,2	124,46	1,7	150,34	-5,6	150,34	-5,6	150,34	-5,6		
I	121,29	-0,4	-	117,83	0,7	-	119,80	-1,4	124,48	1,8	148,89	-6,6	148,89	-6,6	148,89	-6,6		
4	122,20	-0,7	-0,29	118,50	0,2	-0,12	121,48	-1,3	123,66	0,6	149,8	-6,3	149,8	-6,3	149,8	-6,3		
5	123,14	-0,5	-0,11	118,71	-0,2	0,04	122,77	-0,9	123,83	0,3	152,6	-5,0	152,6	-5,0	152,6	-5,0		

Leto	Hamonizirani indeksi cen v Sloveniji (podatki Eurostata)													
	Skupni indeksi			Blago			Storitve			Osnovna inflacija			Energijska	
	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast	indeks	letna rast
2007	106,39	3,76	105,31	3,19	108,56	4,87	105,07	3,47	112,10	3,36				
2008	112,28	5,53	111,28	5,66	114,26	5,25	110,32	4,99	122,64	9,40				
2009	113,25	0,86	110,85	-0,40	117,96	3,23	112,40	1,88	117,13	-4,38				
2010	115,62	2,09	113,73	2,60	119,33	1,16	112,58	0,16	133,46	13,94				
2011	118,03	2,09	117,29	3,13	119,37	0,00	113,47	0,79	145,19	8,88				
2012	121,35	2,81	121,36	3,47	121,21	1,54	115,36	1,66	158,19	8,95				
2013	123,68	1,92	123,47	1,74	123,93	2,24	117,14	1,54	161,05	1,81				
2014	124,14	0,32	122,96	-0,49	126,30	1,78	118,30	0,86	158,79	-1,60				
2013/7	123,74	2,79	122,53	2,48	125,88	3,32	116,95	1,94	161,50	4,26				
/8	124,02	2,23	122,63	1,70	126,53	3,21	117,45	2,16	162,54	0,70				
/9	124,51	1,41	124,10	1,07	125,15	2,21	117,98	1,74	162,85	-1,69				
/10	124,45	1,14	124,20	0,36	124,77	2,58	118,48	1,52	159,85	-1,80				
/11	124,29	1,21	124,27	0,82	124,18	1,93	118,51	1,23	158,84	0,26				
/12	123,62	0,89	123,63	0,55	123,47	1,34	117,50	0,47	160,23	1,38				
2014/1	122,93	0,89	122,04	0,38	124,42	1,74	116,50	1,05	159,14	0,12				
/2	122,89	0,16	121,89	-0,74	124,58	1,82	116,73	0,96	158,27	-3,75				
/3	123,81	0,62	123,12	-0,18	124,93	2,08	117,84	1,42	158,62	-3,10				
/4	124,37	0,49	123,70	-0,35	125,45	2,07	118,23	1,08	159,27	-1,62				
/5	125,28	0,97	124,67	0,25	126,23	2,29	118,92	1,34	160,44	1,14				
/6	125,36	0,99	124,43	0,22	126,94	2,41	119,13	1,40	161,16	1,21				
/7	124,11	0,30	122,01	-0,04	127,82	1,54	117,81	0,73	161,66	-0,05				
/8	124,03	0,00	121,62	-0,82	128,29	1,39	118,17	0,61	159,31	-1,99				
/9	124,39	-0,10	122,91	-0,96	126,95	1,43	118,46	0,42	158,39	-2,74				
/10	124,53	0,06	123,41	-0,64	126,43	1,33	118,72	0,20	158,48	-0,85				
/11	124,38	0,07	123,69	-0,47	125,51	1,07	118,79	0,23	157,73	-0,96				
/12	123,54	-0,01	122,01	-1,32	126,19	2,20	118,48	0,83	153,37	-4,29				
2015/1	122,06	-0,71	119,57	-2,03	126,48	1,65	117,43	0,79	145,98	-8,27				
/2	122,26	-0,52	119,58	-1,90	127,02	1,95	117,57	0,72	145,88	-7,83				
/3	123,33	-0,39	121,29	-1,49	126,91	1,58	118,50	0,56	148,37	-6,47				
/4	123,45	-0,74	121,66	-1,65	126,60	0,92	118,50	0,22	147,73	-7,25				
/5	124,28	-0,80	122,88	-1,44	126,71	0,38	118,71	-0,65	151,06	-5,85				

Leto	Harmonizirani indeksi cen v evro območju													
	Skupni indeksi			Blago			Storitve			Osnovna inflacija			Energija	
	indeks	letna rast		indeks	letna rast		indeks	letna rast		indeks	letna rast	indeks	letna rast	
2007	104,4	2,1		104,2	1,9		104,5	2,5		103,6	2,0	110,5	2,6	
2008	107,8	3,4		108,2	4,0		107,2	2,5		106,1	2,5	122,9	11,6	
2009	108,1	3,0		107,3	-0,9		109,4	2,0		107,6	1,4	112,2	-8,7	
2010	109,8	1,5		109,1	1,6		110,8	1,3		108,6	0,9	120,3	7,2	
2011	112,8	2,7		112,8	3,4		112,8	1,8		110,5	1,7	134,4	11,9	
2012	115,6	2,5		116,2	3,0		114,8	1,8		112,5	1,8	144,9	7,9	
2013	117,2	1,4		117,8	1,4		116,5	1,5		114,0	1,3	145,9	0,7	
2014	117,6	0,35		117,6	-0,19		117,9	1,22		114,9	0,84	143,1	-1,84	
2013//10	117,56	0,68		118,45	0,38		116,43	1,13		114,61	1,06	145,42	-1,90	
/11	117,47	0,85		118,29	0,44		116,38	1,44		114,61	1,15	144,05	-1,11	
/12	117,88	0,85		118,48	0,76		117,07	0,98		114,88	0,90	144,86	-0,02	
2014//1	115,57	-0,00		116,51	0,07		116,60	1,15		113,32	0,97	144,84	-1,40	
/2	116,92	0,70		116,70	0,23		117,19	1,28		113,77	1,11	144,92	-2,49	
/3	118,02	0,42		118,45	-0,01		117,42	1,15		115,10	0,85	144,42	-2,21	
/4	118,20	0,66		118,65	0,05		117,58	1,60		115,33	1,06	144,30	-1,82	
/5	118,07	0,49		118,57	0,04		117,38	1,12		115,22	0,80	144,20	1,14	
/6	118,20	0,50		118,38	-0,01		117,93	1,28		115,36	0,85	144,53	0,09	
/7	117,43	0,37		116,20	-0,04		119,02	1,25		114,58	0,82	144,19	-0,01	
/8	117,57	0,34		116,18	-0,34		119,37	1,20		114,89	0,90	143,39	-2,00	
/9	118,08	0,28		118,04	-0,33		118,10	0,99		115,40	0,75	143,64	-2,46	
/10	118,01	0,38		118,10	-0,29		117,86	1,22		115,41	0,70	142,33	-2,12	
/11	117,80	0,28		117,86	-0,37		117,68	1,11		115,33	0,63	140,37	-2,56	
/12	117,69	-0,17		117,03	-1,22		118,52	1,24		115,66	0,68	135,75	-6,29	
2015//1	115,85	0,24		114,57	-1,67		117,77	0,43		113,92	0,53	131,43	-9,25	
/2	116,59	-0,03		115,08	-1,39		118,55	1,16		114,47	0,61	133,50	-7,90	
/3	117,92	-0,09		117,38	-0,91		118,58	1,02		115,76	0,57	135,82	-5,82	
/4	118,21	-0,00		117,82	-0,70		118,70	0,92		116,04	0,62	135,95	-5,79	
/5	118,48	0,34		118,09	-0,41		118,94	1,33		116,16	0,82	137,23	-4,84	
/6	118,47	0,22					119,16	1,04				137,13	-5,13	

Leto	Industrijske cene											
	Skupaj			Oprema			Repromaterial			Živiljske potreščine		
	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast
2007	108,00	5,5	0,53	101	0,9	0,01	111,55	7,6	0,65	104,78	3,2	0,39
2008	114,03	5,6	0,38	104,72	3,6	0,50	117,98	5,8	0,32	110,67	5,6	0,39
2009	113,58	-0,4	-0,16	102,96	-1,6	-0,43	116,68	-1,1	-0,17	110,25	-0,4	-0,15
2010	115,90	2,0	0,17	102,58	-0,4	-0,03	120,07	2,9	0,25	111,36	1,0	0,08
2011	120,28	3,78	0,24	103,19	0,59	0,05	126,30	5,20	0,29	114,12	2,5	0,19
2012	121,50	1,01	0,10	104,14	0,93	0,04	127,30	0,79	0,08	115,71	1,40	0,16
2013	121,86	0,30	-0,04	103,96	-0,17	0,01	127,33	0,03	-0,09	116,80	0,94	0,01
2014	120,55	-1,07	-0,08	103,65	-0,30	-0,02	125,01	-1,82	-0,14	116,31	-0,41	-0,10
2014/1	121,36	-0,3	-0,04	103,65	-0,5	0,08	126,47	-0,9	-0,05	116,81	0,7	-0,01
2	120,42	-1,1	-0,29	103,34	-0,3	-0,22	124,63	-2,1	-0,27	116,63	0,1	-0,01
3	120,37	-1,5	-0,36	103,21	-0,7	-0,33	124,51	-2,8	-0,35	116,63	0,2	-0,02
I	120,72	-1,0	-	103,40	-0,5	-	125,20	-1,9	-	116,69	0,3	-
4	120,26	-1,5	-0,37	103,18	-0,9	-0,21	124,52	-2,6	-0,37	116,38	-0,3	-0,20
5	120,23	-1,5	-0,35	103,32	-0,8	-0,31	124,51	-2,3	-0,34	116,26	-0,7	-0,27
6	120,49	-1,2	-0,33	103,30	-0,7	-0,16	124,70	-2,2	-0,31	116,72	-0,1	-0,11
II	120,33	-1,4	-	103,27	-0,8	-	124,57	-2,3	-	116,45	-0,4	-
7	120,55	-1,0	-0,04	103,90	-0,3	0,11	124,86	-1,8	-0,21	116,40	-0,3	-0,17
8	120,51	-1,2	0,06	103,87	-0,2	0,17	124,99	-1,8	-0,13	116,11	-0,9	-0,12
9	120,66	-1,1	0,13	104,00	0,0	0,21	125,37	-1,5	-0,04	115,90	-1,0	-0,12
III	120,57	-1,1	-	103,92	-0,2	-	125,07	-1,7	-	116,13	-0,8	-
10	120,63	-1,0	0,18	103,93	0,0	0,15	125,28	-1,4	0,01	115,96	-0,9	-0,10
11	120,54	-0,9	0,25	103,98	0,3	0,20	125,06	-1,4	0,10	116,04	-0,8	-0,05
12	120,62	-0,6	0,21	104,15	0,5	0,12	125,24	-1,0	0,24	115,91	-0,8	-0,06
IV	120,60	-0,8	-	104,02	0,3	-	125,19	-1,3	-	115,97	-0,8	-
2015/1	120,64	-0,6	0,23	104,09	0,4	0,14	125,03	-1,1	0,14	116,27	-0,5	0,06
2	119,98	-0,4	0,02	103,84	0,5	0,08	124,16	-0,4	0,03	115,72	-0,8	-0,01
3	120,31	0,0	-0,10	103,85	0,6	-0,02	124,27	-0,2	-0,15	116,44	-0,2	0,10
I	120,31	-0,3	-	103,92	0,5	-	124,49	-0,6	-	116,14	-0,5	-
4	120,24	0,0	-0,15	103,87	0,7	0,02	124,01	-0,4	-0,25	116,62	0,2	0,23
5	120,34	0,1	-0,22	103,79	0,5	-0,07	124,22	-0,2	-0,19	116,63	0,3	0,18

Leto	Povprečne plače														
	Skupaj bruto				Skupaj neto				Število plačanih ur				BITO plača za plačano uro		
	€	letni porast	mesečna rast	€	letni porast	mesečna rast	št. ur	letni porast	mesečna rast	€	letni porast	mesečna rast	€	letni porast	mesečna rast
2007	1284,20	5,9	0,53	834,17	7,9	0,64	170	0	-0,02	755	5,7	-0,02	755	5,7	0,54
2008	1391,14	8,3	0,67	899,65	7,8	0,63	170	0,0	0,0	819	8,5	0,0	819	8,5	0,56
2009	1439,26	3,5	0,11	930,16	3,4	0,12	168	-1,2	-1,2	858	4,9	-1,2	858	4,9	0,59
2010	1494,89	3,9	0,31	966,69	3,9	0,33	168	0,3	0,0	887	3,5	0,0	887	3,5	0,16
2011	1524,56	2,0	0,09	987,34	2,2	0,10	167	-0,7	-0,7	908	2,3	-0,7	908	2,3	0,02
2012	1526,26	0,1	-0,09	991,47	0,4	-0,05	168	0,6	0,6	908	0,1	0,6	908	0,1	0,04
2013	1523,14	-0,2	0,06	996,98	0,6	0,11	168	0,0	0,0	908	0,0	0,0	908	0,0	-0,04
2014	1540,11	1,1	0,11	1005,34	0,8	0,07	168	-0,02	-0,02	919	1,2	-0,02	919	1,2	0,02
2014/1	1534,54	0,7	0,25	1005,75	0,8	0,17	175	0,0	-	878	0,7	-	878	0,7	-0,17
2	1520,88	1,6	0,20	994,34	1,2	0,08	157	0,0	-	967	1,6	-	967	1,6	1,90
3	1526,36	0,4	-0,03	996,97	0,3	-0,11	163	0,0	-	936	0,5	-	936	0,5	0,02
I	1527,26	0,9	-	999,02	0,8	-	165	0,0	-	927	0,9	-	927	0,9	-
4	1531,56	1,0	0,24	1001,03	0,8	0,13	169	0,0	-	906	0,9	-	906	0,9	-0,05
5	1531,66	0,5	0,05	1000,69	0,4	-0,01	170	-2,9	-2,9	903	3,8	-	903	3,8	-0,19
6	1521,38	1,7	0,12	995,64	1,3	0,07	164	3,8	3,8	930	-1,6	-	930	-1,6	-0,25
II	1528,20	1,1	-	999,12	0,8	-	168	0,3	0,3	913	1,0	-	913	1,0	-
7	1535,66	1,7	0,39	1002,75	1,2	0,30	175	0,0	-	875	1,6	-	875	1,6	-0,30
8	1516,93	0,7	-0,10	992,94	0,3	-0,10	164	-3,5	-3,5	925	4,4	-	925	4,4	-0,27
9	1519,32	1,6	0,08	994,31	1,1	0,13	169	3,0	3,0	897	-1,9	-	897	-1,9	-0,17
III	1523,97	1,3	-	996,67	0,9	-	169	-0,2	-0,2	899	1,4	-	899	1,4	-
10	1543,66	1,1	0,20	1007,24	0,7	0,19	175	0,0	-	881	1,3	-	881	1,3	-0,12
11	1633,22	1,0	-0,15	1053,77	0,8	-0,05	157	-4,3	-4,3	1038	5,2	-	1038	5,2	-0,07
12	1566,09	1,4	0,07	1018,67	1,1	0,08	175	3,6	3,6	895	-2,0	-	895	-2,0	-0,05
IV	1580,99	1,2	-	1026,56	0,9	-	169	-0,2	-0,2	938	1,5	-	938	1,5	-
2015/1	1538,01	0,2	-0,11	1003,48	-0,2	-0,18	169	-3,4	-3,4	911	3,8	-	911	3,8	-0,04
2	1515,98	-0,3	-0,17	981,91	-1,3	-0,38	170	0,0	-	968	0,1	-	968	0,1	0,83
3	1550,33	1,6	0,08	1008,10	1,1	-0,02	171	3,7	3,7	920	-1,7	-	920	-1,7	0,10
I	1534,77	0,5	-	997,83	-0,1	-	170	0,1	0,1	933	0,7	-	933	0,7	-
4	1543,95	0,8	0,09	1005,52	0,4	0,04	169	0,0	0,0	914	0,9	-	914	0,9	0,04

Leto	Prihodki javnega sektorja											
	Skupaj			Neposredni davki in ostali prihodki			DDV in trošarine			Carine		
	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast
2007	13421,12	8,3	0,99	8992,07	6,3	0,88	4312,16	11,1	1,09	116,89	128,9	7,95
2008	14682,00	9,4	0,54	9958,52	10,7	0,73	4604,16	6,8	-1,39	120,09	2,77	-0,91
2009	13734,30	-6,1	-0,45	9194,90	-6,9	-0,64	4448,90	-2,8	0,01	90,50	-24,0	-4,44
2010	13652,60	-0,4	0,2	8986,77	-2,2	0,0	4575,15	4,3	0,5	90,68	5,5	2,5
2011	14318,09	4,8	-0,85	9490,15	5,3	-0,1	4721,80	5,2	-0,3	106,14	17,9	0,0
2012	13924,47	0,6	-0,10	9200,75	4,9	0,26	4641,18	-1,0	-0,12	82,55	-19,0	-1,75
2013	13497,42	-3,1	0,17	8708,92	-5,4	-0,19	4711,04	1,5	1,18	77,47	-6,2	-0,95
2014	14174,40	5,1	0,23	9405,00	7,9	0,41	4847,11	2,9	-0,11	77,71	0,3	1,98
2014/1	3284,65	5,0	-	2184,31	1,7	-	1081,24	13,6	-	19,11	-0,9	-
4	1246,54	11,3	0,87	824,90	32,8	2,40	415,01	-15,4	-1,97	6,64	-20,2	0,49
5	1290,90	19,0	2,90	879,34	20,7	3,88	405,84	16,4	0,66	5,72	-24,4	0,01
6	1196,77	5,6	0,30	803,03	-2,5	-0,33	387,07	27,9	1,69	6,67	-4,3	3,13
II	3734,21	12,0	-	2507,26	17,0	-	1207,92	9,6	-	19,03	-16,3	-
7	1103,60	-2,0	-0,10	636,18	2,6	-0,09	461,25	-7,6	-0,63	6,17	-6,6	0,91
8	1118,07	-0,1	-1,36	754,57	3,5	-0,65	357,55	-6,9	-3,16	5,95	-5,2	3,81
9	1227,52	7,6	2,02	771,86	4,3	-0,06	449,34	13,4	6,20	6,32	19,3	2,14
III	3449,19	1,8	-	2162,62	3,5	-	1268,14	-0,4	-	18,43	2,5	-
10	1226,72	0,6	1,27	762,51	4,8	2,93	457,35	-5,8	-1,22	6,86	17,9	1,62
11	1179,69	3,3	-1,51	777,40	3,0	-0,74	395,63	3,7	-3,25	6,66	9,0	-0,19
12	1299,94	1,4	-1,64	855,49	4,6	-3,63	436,93	-4,8	2,92	7,62	49,9	8,38
IV	3706,35	1,8	-	2395,40	4,1	-	1289,81	-2,3	-	21,14	25,6	-
2015/1	1218,61	1,8	-0,20	736,26	-1,4	-1,36	476,45	6,9	1,41	5,90	18,3	2,31
2	1149,34	8,9	1,42	808,59	8,6	1,10	334,50	10,3	2,05	6,25	-13,7	-1,49
3	1066,29	3,3	-0,62	711,81	2,7	-1,25	345,37	4,0	0,45	9,10	32,5	2,61
I	3434,24	4,7	-	2256,65	3,3	-	1156,33	7,1	-	21,26	12,4	-
4	1342,83	7,7	2,05	885,07	7,3	4,53	449,79	8,4	2,03	7,97	20,1	-1,13
5	1097,61	-15,0	-1,20	744,85	-15,3	-0,62	346,06	-14,7	-2,49	6,71	17,2	-2,70
6	1290,51	7,8	1,52	850,72	5,9	0,08	433,01	11,9	5,01	6,78	1,8	-2,11
II	3730,96	0,2	-	2480,63	-0,7	-	1228,86	1,8	-	21,47	13,0	-

Prispevkí za socialno varnost

	Skupno			Zdravstveno zavarovanje			Pokojninsko zavarovanje			Zaposlovanje		
	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast
2007	4972,19	8,4	0,79	1968,62	8,0	0,76	2979,11	8,6	0,81	24,45	9,0	0,95
2008	5496,23	10,5	0,78	2169,86	10,2	0,82	3300,93	10,8	0,77	2711	10,9	1,18
2009	5597,70	2,01	-0,26	2221,80	2,58	-0,24	3347,60	1,58	-0,27	28,30	4,8	1,42
2010	5690,63	1,7	0,3	2263,68	1,9	0,3	3399,24	1,5	0,3	27,70	-2,0	-1,6
2011	5781,44	1,1	-0,1	2302,45	1,3	0,0	3451,02	0,9	-0,2	27,97	1,8	0,6
2012	5720,63	8,4	-0,13	2268,25	5,7	-0,25	3425,95	-0,1	-	26,34	-0,1	-
2013	5604,85	-2,1	0,36	2237,89	-1,3	4,54	3340,17	-2,5	6,17	26,79	1,7	-
2014	5740,76	2,4	0,32	2314,13	3,4	0,46	3396,92	1,7	0,22	29,71	11,3	-
2014/1	1388,48	0,2	-	538,81	-2,8	-	842,43	2,2	-	7,25	14,1	-
4	505,86	6,6	1,27	222,57	18,2	3,68	280,84	-1,2	-0,41	2,45	12,2	-
5	472,62	1,4	-0,04	191,53	2,9	0,45	278,55	0,3	-0,42	2,54	14,6	-
6	473,18	1,5	0,09	191,30	2,7	0,55	279,41	0,7	-0,30	2,47	11,0	-
II	1451,66	3,2	-	605,40	8,0	-	838,80	-0,1	-	7,46	12,6	-
7	476,03	3,1	0,60	192,41	5,2	1,10	281,16	1,6	0,14	2,45	7,6	-
8	471,39	2,8	0,15	190,65	3,0	0,04	278,27	2,6	-0,17	2,46	6,8	-
9	469,36	2,5	0,81	189,47	3,1	1,93	277,44	2,0	-0,03	2,45	12,1	-
III	1416,78	2,8	-	572,54	3,8	-	836,87	2,1	-	7,37	8,8	-
10	479,66	4,4	4,23	193,64	5,3	2,08	283,51	3,7	5,89	2,51	17,4	-
11	476,95	2,1	2,91	192,43	3,2	3,09	282,07	1,4	3,62	2,45	2,1	-
12	527,24	3,8	-3,28	211,32	5,2	-3,03	313,24	2,8	-3,36	2,68	9,2	-
IV	1483,85	3,4	-	597,38	4,6	-	878,82	2,6	-	7,64	9,6	-
2015/1	46115	-2,0	-1,61	167,19	-11,2	-3,65	291,40	4,2	-0,38	2,56	10,5	-
2	540,10	12,1	2,02	255,19	32,4	5,69	282,40	-1,5	-0,63	2,51	1,6	-
3	451,79	3,6	-1,84	162,10	2,8	-3,83	287,15	4,0	-0,70	2,54	3,1	-
I	1453,04	4,6	-	584,48	8,0	-	860,96	2,2	-	7,60	5,1	-
4	492,50	-2,6	-0,45	197,14	-11,4	-0,84	292,77	4,2	-0,27	2,59	5,7	-
5	486,36	2,9	-0,11	195,16	1,9	-0,30	288,69	3,6	0,02	2,51	-1,4	-
6	486,49	2,8	0,03	194,99	1,9	-0,02	288,95	3,4	0,16	2,55	3,3	-
II	1465,35	1,0	-	587,29	-2,5	-	870,41	3,8	-	7,65	2,5	-

Leto	Kreditni podjetjem				Kreditni prebivalstvu				Kreditni in depoziti			
	mio. €	letni porast	letni porast	letni porast	mio. €	letni porast	letni porast	letni porast	mio. €	letni porast	letni porast	letni porast
2006	11784	22,8	25,8	4871	3299	6,9	10940	6,0	3299	6,9	10940	6,0
2007	15292	29,8	25,6	6117	3647	10,5	12003	9,7	3647	10,5	12003	9,7
2008	19438	28,0	22,4	7443	3735	2,4	13237	10,3	3735	2,4	13237	10,3
2009	20790	0,93	7,49	8413	3868	1,79	14362	4,55	3868	1,79	14362	4,55
2010	20827	0,07	10,33	9282	4038	4,40	14897	3,73	4038	4,40	14897	3,73
2011	20091	-3,53	1,85	9454	4016	-0,54	15151	1,71	4016	-0,54	15151	1,71
2012	18682	-7,02	-1,98	9267	3823	-4,83	15114	-0,24	3823	-4,83	15114	-0,24
2013	14191	-23,88	-3,77	8918	4247	11,06	14613	-3,32	4247	11,06	14613	-3,32
2014	11190	-20,83	-1,73	8763	4710	10,90	15368	5,17	4710	10,90	15368	5,17
2013/10	17322	-10,94	-3,32	9031	4341	7,82	14651	-1,96	4341	7,82	14651	-1,96
11	17146	-10,65	-3,46	8996	4259	5,63	14643	-2,15	4259	5,63	14643	-2,15
12	14135	-24,18	-3,78	8917	4247	11,06	14613	-3,32	4247	11,06	14613	-3,32
2014/1	13951	-24,93	-3,39	8879	4201	10,70	14761	-3,05	4201	10,70	14761	-3,05
2	13840	-24,94	-3,40	8849	4159	10,52	14926	-2,37	4159	10,52	14926	-2,37
3	13773	-24,91	-3,34	8853	4407	4,88	14886	-1,73	4407	4,88	14886	-1,73
4	13735	-24,50	-3,19	8849	4356	5,12	14863	-0,01	4356	5,12	14863	-0,01
5	13628	-24,67	-2,99	8835	4428	5,08	14927	0,99	4428	5,08	14927	0,99
6	13371	-25,80	-3,18	8810	4680	10,64	15025	1,51	4680	10,64	15025	1,51
7	13201	-25,99	-2,67	8808	4674	9,49	15140	2,01	4674	9,49	15140	2,01
8	13098	-26,53	-2,70	8814	4723	10,95	15259	3,10	4723	10,95	15259	3,10
9	12978	-26,78	-2,63	8813	4718	10,70	15207	3,11	4718	10,70	15207	3,11
10	12065	-30,35	-2,48	8807	4747	9,35	15205	3,78	4747	9,35	15205	3,78
11	11923	-30,46	-2,28	8791	4696	10,26	15241	4,08	4696	10,26	15241	4,08
12	11191	-20,83	-1,74	8762	4710	10,90	15368	5,17	4710	10,90	15368	5,17
2015/1	11317	-18,88	-0,42	8842	4543	8,14	15486	4,91	4543	8,14	15486	4,91
2	11213	-18,98	-0,53	8802	4521	8,70	15582	4,40	4521	8,70	15582	4,40
3	11164	-18,94	-0,21	8834	4710	6,88	15593	4,75	4710	6,88	15593	4,75
4	11054	-19,52	-0,26	8826	4655	6,86	15490	4,22	4655	6,86	15490	4,22
5	10980	-19,43	0,14	8847	4747	7,20	15515	3,94	4747	7,20	15515	3,94

